

«Норуот
күүһэ —
көмүөл
күүһэ!»

ЭНГСИЭЛИ

2011 сыл
Ыам ыйын
11 күнэ
Сэрэдэ №56
(1049000)

1935 сыл алтынны 5
күнүгэр төрүттэммитэ

Нам улууһун хаһыата

1996, 2005, 2009 сылларга
«Сыл бастын хаһыата»

БЭҔЭҔЭЭ... БҮГҮН... САРСЫН...

Улуус баһылыгы мунһабыттан бэлиэтээһиннэр

Ис дьыала отделын начальнига Р.А. Седалицев иһитиннэрбитинэн бэрлilibит сайабылыанна аны төттөрү бэрлilibит.

***

Баһаарнай сулуоспа иһитиннэрбитинэн Аппааныга 4 тонна от, кыладьапка умайбыттар. Бу баһаар таһынааһы ыал өртөөбүтүтүн тахсыбыт дьэн сабаҕалааһын дааннай баар. Нам селотугар Ленскэй уул. 53 N-дээх дьыагигэр эмиэ өртөөһүнтэн дьэн сабаҕалааһын дааннайын умайы таҕыста. Ыам ыйын 5 күнүттэн бэс ыйын 5 к. дьэри баһаартан сэрэхтээх буолууга месячкы буола турар.

***

ОГПН иһитиннэрбитинэн Нам улууһугар 6 ойуур баһаара регистрацияламмыт, 18 термоточка баар. Онон саамай элбэх

баһаар Нам улууһугар буолбут. ОГПН сүрүн үлэтинэн баһаары таһаарбыт буруйдаахтары ирдээн булуу буолар. Бу баһаардары булчуттар уонна ходоһулаах дьон өртөөн таһаардылар дьэн этилиннэ.

***

Лесхоз директора М.В. Мордосов иһитиннэрбитинэн Нам улууһугар 6 ойуур баһаара регистрацияламмыт. Ыам ыйын 10 күнүнээҕи дааннайын 3 саҕа баһаар эбиллибит. Ойуур баһаардара Аппааныга, Хамаҕаттаҕа, 1 Хомустааха буола тураллар.

***

Улууска элбэх баһаар буолбутунан биһиги улууспутугар ыксаллаах быһыыга-майгыга эппиэттээх, тыа хаһаайыстыбатын министри 1-кы солбуйааччы Н.Н. Попов быһыыны-май-

гыны билсэ кэлбит, планеркаҕа кыттыыны ылла.

***

ОДьКХ оттук сезонун сабыыга бэлэмнэнэр. Ол курдук ыам ыйын 22 күнүнэн оттук сезона бүтэр. Онон тэрилтэлэр сайаапкаларын биэрэллэрэ ирдэнэр. Уу боруобата ылыллан лабораторияҕа анализка бэрлilibит.

***

«Роспотребнадзор» кылаабынай бырааһа Л.И. Ильина иһитиннэрбитинэн 4 оҕо ыкка ытыртарбыт, онтон 2-тэ Намга, 1 — Аппааныга, 1 — Хамаҕаттаҕа. 1 оҕо ветрянканы ыалдыбыт, ОРВИ 7 төгүл бэлиэтэммит. Санитарнай ырааһырдыыны бэрэбиэркэлээһин түмүгэр 7 тэрилтэҕэ ыстараап түһэриллибит.

Бэлиэтэнэ
В. РЫКУНОВА

Улуу Кыайы 66 сылыгар

ҮЙЭЛЭРГЭ УМНУЛЛУБАТ

1941-45 сс. Аҕа дойду Улуу сэриитэ 1418 күннээх түүн салҕанан барбыта. Сэриигэ барбыт доһнонорун солбуян тыылга «Барыта фронт туһугар!», «Барыта Кыайы туһугар!» дьэн лозуннарынан салайтара оҕолуун-дьахтардыын, кырдыаҕастыын үлэ ыараханын толорбуттара. Ыран-дьүдьэйн, ыалдыан өлүү-сүтүү үгүс этэ. Ол да буоллар тыылга хаалбыттар дьаныардаах үлэлэринэн фронту аһынан-үөлүнөн, таҕаһынан-сабынан, сэрии сэбинэн толору хааччыйбыттара. Онон бэрт ыарахан сыананан, күүстээх үлээн-хамнаһынан, сөҕүмөр хорсун быһыыларынан ситиһилибит ол Улуу Кыайы хайдах курдук дьон-сэргэ мунура суох үөрүүтүн, олох өрөгөйдөөһүнүн, инникигэ сырдык эрэли үөскэппитэ буолуой?

Нам улууһун дьонно-сэргэтэ Ийэ дойду көмүскэлигэр көхтөөхтүк кыттыбыттара, Кыайы туһугар кырата суох кылааты киллэрсибиттэрэ. Сэрии сылларыгар 1849 киһи Кыһыл Армия кэчкэтигэр ыгырыллан уонна көрдөһөн туран өстөөбү утары сэриилэһэ фронтка барбыта. Кинилэргэ 1099 киһи сэрии толоонугар охтон дойдуттарыгар төннүбэтэхтэрэ. Тыылга хаалбыт Нам үлэһит дьонно бары биэр киһи курдук турунун фронтка көмөлөспүттэрэ, күрүүрэнээхтик үлэлэбиттэрэ. Ол курдук 1500 итии таҕаһы тигэн ыппыттар, танковай колонна туугутугар 192296 солк. хомуйбуттара, Оборона фондатыгар 16 тыһ. солк. государственной заем облигациятын суруйтарбыттар. Бу киллэрибит сүдү кылааттара, баараҕай үлэлэрэ үрдүктүк сыаналанан 2345 тыһ үлэһитэ «1941-1945 сс. сэриигэ килбизинээх үлэтин иһин» дьэн мэтээлинэн наҕараадаламмыттар.

Улуу Кыайы 66 сыла биһиги улууспут киинигэр уонна нэһиликтэргэ тэрээһиннээхтик, өрө көтөүллүүлээхтик бэлиэтэннэ. Ыам ыйын 9 күнүгэр М.К. Аммосов, В.И. Ленин болуоссаттарыгар уонна Кыайы скверигэр Кыайы кыһыл бэлиэттэрэ сиккиэр тыалтан кытааста тэлээрдэ, дойдутарын, бар дьоннорун туһугар сырдык тыһынанын толук уурбут хорсун буйуттарбыт кэриэстэригэр туруоруллубут өйдөбүннүк таһыгар «Умуллубат уот» күлүбүрүү умайда.

Сарсыарда эрдэттэн болуоссаттар, уулуссалар үрдүлэринэн өрөгөй маршруттары ньиригиллэр, сэрии кэминеэҕи араас ырыалар сүрүөҕү-быары долгутан, бар дьон санаатын көтөҕөн, ааспыты салайан биир көм долгунура дуораидылар. М.К. Аммосов болуоссатыгар мустубут Кыайы парадтар кыттааччылар Ржев куорат иһин охтубут буйууннар пааматыннык-

баһылыга А.И. Ильин, краевед, улуус Ытык киһитэ И.З. Кривошапкин, сэрии ветерана, улуус Ытык киһитэ М.Я. Колесов, Ил Түмэн депутата А.И. Гаврильев, тыыл ветерана М.Н. Жирков, ыччат отделын салайааччыта П.В. Абрамов эбэрдэлээтилэр.

Уопсай хаартыскаҕа түһүү кэнниттэн сэрии уонна тыыл ветераннарыгар ырааһыныктыааҕы эбит «Сандалы» остолобуойга уонна ветераннар балаһаннарыгар буолла. Сэрии ветераннарыгар Ил Түмэн депутата Н.И. Румянцев эбэрдэ

тарыгар сүгүрүйэн туран сибэки дьөрбөлөрүн, веночкары уурдулар. Ол кэнниттэн парад кыттылаахтара, нэһиликтэр бэрэстэбииттэлэрэ, байыаннай таҕастаах оскуола үөрэнээччилэрэ, ис дьыала, МЧС, тэрилтэлэр Ржев уулуссаттан П.А. Ойуунускай уулуссатынан Кыайы скверигэр дылы ньиригирдээх маршруттарынан дойдуолланан строевой колоннаан хааман Кыайы скверигэр ааһаллар.

Колонналар илиилэригэр Кыайы бэлиэттэр кытаһынаннара көтөҕөн знаменосецтар иһитилэр. Кыайы күнүн бэлиэти кэлбит сэрии, тыыл ветераннара сэриигэ барбыттар сэргэлэрин, кыайынан эргиллибиттэр мемуриальной стендэлэригэр, сэрии тулаайахтары Мэнэ таһыгар уонна сэриигэ охтубуттар пааматынныктарыгар веночкары уурдулар. 2 N-дээх оскуола оҕолоро «Умуллубат уот» таһыгар бочуотунай караулга турдулар. Ис дьыала үлэһиттэрэ салют ыттылар. Кыайы күнүнэн бар дьоннорун «Намулууһа» МТ

тыл этэн туран эбэрдэ суругун, бэлэхтэрин туттарда.

Бу кэмгэ М.К. Аммосов болуоссатыгар киэн программа-лаах концерт көрдөрүлүннэ. Мустубут дьону саллааттар походнай куукунагыттан хааһынан күндүлээтилэр. Итини сэргэ бу болуоссакка И.С. Гаврильев кэриэһигэр кросска уонна эстафетаҕа оскуола оҕолорун спортивнай күрэхтэһиилэрэ ытыллына. Онон И.С. Гаврильев аатынан политехнической лицей үөрэнээччилэрин хамаандата бастагы миэстэни ылла. Бу тэрээһиннэри сэргэ культуура киинигэр «Биһиги Улуу Кыайы наследниктарабыт» дьэн оҕолор суруйбут кинигэлэрин сүрэхтэниитэ, онно аналлаах ыччат концерта, «Сардаҕа» кинотеатрга сэрии кэмин көрдөрөр киинэлэр, музейга «Сир үрдүгэр эйэлээх олох» быыстапка тэриллэн көрдөрүлүннүлэр. Үөрүүлээх күн Тамара Попова концертынан түмүктэннэ.

И. ИВАНОВ

Халаан — 2011

ЭРДЭТТЭН БЭЛЭМНЭЭХ

Үөдэй олохтоохторун билигин сааскы халаан уута ордук долгутар. Сыл аайы ууга ылларар буолан үгүс эрэйи көрсөбүт. Былырынныгы халаан ууга хаһаангытааҕар да соһуччу кэлэн үгүс хормньунун таһаарбыта.

Быйыл да улахан уу кэлэрэ сабаҕаланар. Ол инниттэн эрдэттэн бэлэмнэни күүстээхтик ытыллар. Биэр да сүөһүнү дэриэбинэҕэ хаалларбат, оҕолоох-уруулаах дьон 100% эвакуацияланалларын, дьэ хаһаайытара эппиэтинэстээх буолалларын туһуттан хас биридди дьыэнэн инструктортаж ааһылар, араспыска сурукка илии баттаныллар. Билигин тургуунан «Ураһа» дьэн сиргэ сылыгы хаайарга аналлаах эвакуапуун туугулуна. Хомунуу уонна көһөрүү үлэтэ номно сабаҕаланна. Барыта 1053 төбө ынах сүөһү 5 сайылыгынан тахсара былаанналар.

Ыам ыйын 7 к. саҕалаан сайылыктарга көһүү саҕаланна. А.Б. Бережнева иһитиннэриитинэн «Тон бас» сайылыгар 14 дьыэнэн 29 ыал, 381 төбө сүөһү, 114 сылгы тахсар. Сайылыктарга дьон анананнар, тиэрбэс өрөмүөнэ, хааччах, саҕа чааһынай дьыэлэри тутуу, ыраастаны үлэтэ тохтоло суох ытыллар. Соторутааҕыта тыа хаһаайыстыбатын министрствотун тэрийиитинэн эвакуация үлэтигэр үөрэх тэрээһиннээхтик барда.

Нэһилиэннэ ахсаана 1207 киһи, биригээдэҕэ баар эр дьонтон урагы, сайылыгы таһынан куоракка, Намга о.да. уу ылбат сирдэригэр аймахтарынан тарҕаһаллар. 196 үөрэнээччилээх орто оскуола, 50 миэстэлээх оҕо саадыгар ууга бэлэмнэни үлэлэр тиһигин быстапка ытыллылар.

Үөдэйдэр халаан уутугар «үөрүйэхтэр» дириллэр, ол эрэн Үөдэй дьонно-сэргэтэ кытаанах санаалаах, дьулуурдаах, тулуурдаах, төрөөбүт сирдэрин-дойдуларын таптыылара күүстээх буолан сарсыһыны күннэ эрэллээхтэр.

Е.А. ЭВЕРСТОВА, Үөдэй

Ыам ыйын 15 күнэ — Россияҕа дьэ кэргэн күнэ

ДЬИЭ КЭРГЭН ТУҔУГАР

Ыам ыйын 15 күнүгэр Россия үрдүнэн дьэ кэргэн күнэ бэлиэтэнэр. Бу бэлиэ даатанан сибээстээн Нам улууһугар ыам ыйын 11-18 күннэригэр дьэ кэргэнгэ аналлаах нэдиэлэ ытыллар. Нэдиэлэ устата араас тэрээһиннэр буолуохтара. Ол курдук «Оҕо мичээр» дьэн фотоконкурс ытыллыаҕа. Ыам ыйын 13 к. чэбдигирдэр сүүрүү уонна хаамы буолуоҕа. Маны таһынан эдэр ыалларга консультациялар, нэһиликтэринэн суботунньуктар, библиотекала быыстапка, кыамат ыалларга аһымал-акция о.да. тэрээһиннэр былаанналар. Нэдиэлэ биэр улахан тэрээһининэн эдэр ыалларга аналлаах «Сайдам ыал» конкурс буолуоҕа.

Маны таһынан улуус бастын дьэ кэргэттэрин Бочуот кинигэтигэр киллэри үөрүүлээх быһыыга-майгыга ытыллыаҕа. Бу күннэргэ кыамат, иһэр-аһыыр ыалларга улахан болҕомто уурулуоҕа. Ол курдук арыгыны батыһан иһэр дьонго аналлаах «Барытын саналыттан саҕалаа» дьэн тэрээһин, кыамат ыалларга «Мой уютный дом» конкурс тэриллээҕэ. Бизс уонна онтон элбэх оҕолоох дьэ кэргэттэргэ баанньыкка суунууга 25% чэпчэти көрүлүөҕэ. Дьэ кэргэн общество ячейката буоларын өйдөөн туран бу нэдиэлэни үрдүк таһымнаахтык ытарга кыһаллыабын.

В. РЫКУНОВА

Улуус баһылыгы дьаһала

«САХА СИРИН БАСТЫН ТАБААРДАРА-2011» РЕСПУБЛИКАТААҔЫ КОНКУРСУ БЫТЫЫГА УЛУУСТААҔЫ КОМИССИЯНЫ ТЭРИИИ ТУҔУНАН

СР правительствотын 2011 с. муус устар 21 к. 353-р №-дээх дьаһалы толорор уонна сыл ахсын ытыллар «Россия 100 бастын табардара» программа-конкурса кыттар инниттэн, дьаһайабын:

1. Улуус иһигэр конкурс ытарга манньк састааптаах улуустааҕы комиссияны бигэргэтэргэ:

Слепцов Н.В. — «Нам улууһа» МТ баһылыгы бастагы солбууааччы, председатель

Петрова Л.Н. — баһылыгы экономикаҕа уонна үпкэ солбууааччы, предс. солб.

Комиссия чилиэннэрэ:

Христофоров А.Х. — улуус депутаттарын советын председателэ

Ильина Л.И. — Роспотребнадзор ТУ Нам улууһугар ТО салайааччы

Федоров И.И. — «Тыа хаһаайыстыбатын управлениета» МКУ начальнига

Бугаев Б.Б. — Нам улууһугар предпринимательствоны өйүүр киин ОП салайааччыта

Рыкунова В.Н. — «Энгиэли» хаһыат редакторун солбууааччы Корякина Р.Н. — сыананы олохтуурга кылаабынай специалист.

2. Улуустааҕы комиссия хааччыйарыгар:

* бу дь. бэс ыйын 10 күнүгэр дьэри кыттааччылар сайаапкаларын хомуйан көрүүнү

* бу дь. бэс ыйын 15 күнүгэр республикатааҕы конкурс комиссиятыгар матырыяаллары тиксэриини.

3. Бу дьаһал туолуутун хонтуруолун баһылыгы экономикаҕа уонна үпкэ солбууааччыга Петрова Л.Н. сүктээрэҕэ.

Улуус баһылыга А. ИЛЬИН

Хайдах олордугут, ыаллар?

«ЫТЫРБЫПТЫН ЫҢЫКТЫБАПТЫ»

Тыа сиригэр тэрэһиннэ-эх хаһаайыстыба онгортон таһаары хас да көрүгүн ылыстабына туруктаах буолар. Биһир оннук хаһаайыстыба Бөтүгүнэ үлэли оло-ро. «Дайыһа» – нэһилиэк бөдөн хаһаайыстыбаларыттан биһирдэстэрэ. Ынах-сүөһү, сылгы иитэр, итиэннэ балачча киэнник оҕуруот аһынан дьарыктанар.

Хаһаайка Н.И. Попова кэпсэ-эбитинэн, 1999 сылтан үлэлиллэр. Сүрүннээн оҕуруот аһын үүннэрэллэр. 40-ча га сиргэ хортуопшуй, хаппыста, моркуоп, сүбүкүлэ ыһаллар. Ылбыт бордууксуйаларын «Эрэл», «Туймаада-Нам» кооперативка туттараллар. Сайынын бөһүөлөк оҕолорун көмөлөһүннэрэллэр. Күгүнэ 300 солк. хамнастыллар, манна дьарыктаах буолуу киин эбии төлөбүрү көрүллэр. Онон син ботуччу харчы аахсаллар. Төһө да улахан дьон курдук үлэлэбэтэллэр, оҕолор дьонун дьон. Хамнаска интэриэстээх буолан, үлэлэрин хаачыстыбата үчүгэй, өрүүнөн кэлэн сыыс от ыраастаан, уу кутан, буордаан бараллар эбит.

Сыллата 80 т хортуопшуй, 120-ли т хаппыста, моркуоп, сүбүкүлэ ыһаллар. Оҕуруоту таһынан сүөһү-ас ииттэллэр. 30-ча төбө ынахтаахтар. 20-чэ га оттуур хoduхалаахтар. Билинни-

тэ тобус ынах төрөөн турар. Ылырыын сылгы базата туттубуттар. Өлүөхүмэттэн 25 убаһаны ажалан этэнгэ кыстатан күөххэ үктэннэрбиттэр. Эбии Ньурбаттан кэлиэхтээх.

Ылаһа баһылыга П.К. Слепцов хаһаайыстыбатын таһынан

тутуунан дьарыктанар. Оҕолоро – уолаттар үһүөн төрөшпүттэрин кытта хаһаайыстыбага үлэлиллэр. Баһынын, хoduһаны дьаһайсаллар, кыһын хоту улуустарга таһаас тийиитинэн дьарыктаналлар. Онон хаһаайыттар бэйэлэрэ да билбөттөрүнэн хаһаайыстыбалара кэргэн бүтүн дьэиэ кэргэн бизнесигэр кубулуйбут.

Надежда Ивановна этэринэн, тэриллиттэрин бастакы 5 сылыгар туох да дохуот суох эбит. Ороскуоттарын эрэ сабынан үлэли олоруттар. Оттон билигин, дьарыктаммытара 12 сыл буолан баран, атахпытгар бигэтик дьэ турдубут диһр кы-

ахтаммыт. Итиэннэ ханнык ба-барар дьыаланы, үлэни-хамна-һы сүрэхтээх киһи ылыста да кыайар диһр. «Аны кэлэн ытырбыптыгын ыһыктыбап-пыт, төһө да тирээ байбатарбыт бэйэбитин кыанар, ииттэр ыал-быт, салгы кэргэн үлэлиир санаалаахпыт» диэн санаатын үллэстэр.

Л. УВАРОВСКАЯ

Тыа сиригэр — дохуоттаах үлэни

КЫҢЫННАРЫ ҮҮТ ТУТТАРЫАХТАРА

Бу күнүргэ Хамаҕатта нэһи-лигэр «Эрэл» ТХПК үүт тутар пуунун саҥа дьэитин арыллыыта үөрүүлээхтик бэлиэтэннэ.

Саҥа дьэиэ арыллар үөрүүтүн үллэстэн «Нам улуу-һа» МТ баһылыгын бастакы солбуйааччыта Н.В. Слепцов,

көмөлөспүт дьонно махтанан туран анал бэлэхтэри туттардылар. Бу тутууну Г.А. Дунаев салайааччылаах «Гранд плюс» ХЭТ бэдэрээтгээн кылгас кэм иһигэр үлэҕэ киллэрдэ.

Саҥа дьэиэ аныгы ирдэбилгэ эппиэттир үүт тутар оборудо-ваниетын «Эрэл» ТХПК ажалан туруорда. Ол курдук, ити-тымныы ыраастаммыт уу ситимэ, үүт сойутар резервуар, үүт носуоһа тангылланнар үлэлир-гэ бэлэмнэр.

«Хамаҕатта нэһилигэ» МТ баһылыга А.Г. Дунаев үүт тутар пуун дьэитин тирэгэнэ онгоһул-луутугар матырыйаалынан көмөлөһөргө бэлэмин биллэрдэ.

«Эрэл» ТХПК директора Н.Ф. Гуляев өссө икки нэһили-эккэ саҥа дьэилэр тутулан үлэҕэ кириэхтээхтэрин туһу-нан иһитиннэрдэ. Ол курдук, өрүс унуор сыгар П.Хомустаах арыы онгорор сыаһын уонна Хатын Арыы нэһилигин үүт тутар пуунун дьэилэрэ. Оттон Хамаҕатта саҥа үлэҕэ кирибит дьэитигэр күһүн сылааһын киллэрэр былааннаахтарын иһитиннэрдэ. Онон, хамаҕатта-лар төгүрүк сыл үүгү туттарар кыахтаннар.

И. ВИНОКУРОВА

Үтүө үгэс быһытынан тэрэһи-ни сирити-туому тутуһан, алгыс тылы салайан саҕалаатылар. Алгысчыт, норуот хаһаайыстыба-тын кырдыаһас үлэһитэ, сцена ве-терана У.Ф. Винокурова аал уоту оххтаах кымыһынан, арыылаах алаадынан айах тутан көрдөстө.

улуус тыатын хаһаайыстыба-тын управлениетын начальнига И.И. Федоров, «Хамаҕатта нэһи-лигэ» МТ баһылыга А.Г. Дунаев, «Эрэл» ТХПК директора Н.Ф. Гуляев эбэрда тыллары эт-тилэр. Үүт тутар пуун дьэитин тутулуутугар үлэлэбит,

Үөрэх эйгэтигэр

«ЧЭЧИРДЭР» СИТИҢИИЛЭРЭ ЭЛБЭХ

Быйыл государственнай уонна политической деятель И.Е. Винокуров төрөөбүтэ 115 сылыгар анаан улууска ытыл-лыбыт «Две звезды» конкурска 4 N-дээх «Чэчир» оҕо саадын музыкальной салайааччыта Брызгалова Анна Станиславовна бөлөмнөһи бөлөбүн итиллэ-эчитинэн Платонова Уйгула-аналыын 1-кы миэстэни ылан үөрүүлэрэ улахан. Кинилэри оҕолорбут: Тарабукина Карина, Дьяконова Динара, Максимова Айгыһына, Софронова Лена үгкүүлээн өйөөтүлэр.

Нам улуунун мелодина Ма-карова Н.С. ытыгар конкурсугар кыттан орто бөлөх итиллээччи-тэ Николаева Карина саамай кыра кыттааччы номинацияга тигистэ. Бөлөмнөһи бөлөхтөн Платонова Уйгулаана II степен-

нээх лауреат аатын ылла. Бөлөм-нөһи бөлөх кыргыттарын ан-самбла «За лучшую постановку песни» диэн номинацияга тигис-тилэр. Кыттыны ылыт оҕолор бары сертификаты ылылар. Н.С. Макарова «Ыллаан, оҕолор» диэн дискэтин бэлэхтээтэ.

Хамаҕаттаҕа ытыллыбыт «Бэби Шлягер» диэн эстраднай вокал конкурсугар Максимова Айгыһына ситиһиилээхтик кы-тынна. Оттон Платонова Уйгу-лаана дипломант үрдүк аатын ылла. Талааннаах ырыаһыт кы-ыс чааммытыгар, Уйгулаанага өссө үрдүк ситиһиилэри баҕара-быт. Кинини бу үрдүк ситиһии-гэ музыкальной салайааччыта Брызгалова Анна Станиславов-на үөрэтэн, ыллаатан таһаарда. Анна Станиславовна талаан-наах оҕолору өссө үрдүк чыпча-

алларга таһаара турарыгар ба-барыт. КМО иһинэн ытыллы-быт конкурска иитээчи Аммо-сова Анастасия Архиповна кыт-тан «За лучшую инновацион-ную работу» диэн номинацияга тигистэ. Бу эдэр кэскиллээх иитээччи коллектив өссө үрдүк ситиһиилэрдээх буолуо диэн эрэнэр.

Улуустаағы үөрэх үлэһит-эрин профсоюзһа ытыгар күрэх-тэһиитигэр оҕо саадын коллек-тива сыл ахсын актыыбынай кыттыны ылар. Быйыл ытыллыбыт күрэхтэһиигэ са-анан ытыыга коллективныт 2-с миэстэни ылан кубогунан уон-на грамотанан наҕараадаланна. Онон бэргэн ытааччы медали-стэрэ Лебедева Зинаида Егоров-на киллэриит кылаата улахан.

Н. ЕМЕЛЬЯНОВА,

Нам с.

Итэҕэллээх — сарсынгыга эрэллээх

НАМГА АЙЫ ДЬИЭТЭ НААДА ДУО?

(Блиц-интервью)

Л.М. Маркова, оҕо приютун директора, улуус мунһабын де-путата, улуус мунһабын социальной политикаҕа уонна үлэҕэ ба-стайааннай комиссиятын председателэ:

— Мин Айы дьэитин куоракка тутар наада диэн этии киллэр-битим. Оттон Нам селотугар тутуллара өссө үчүгэй. Билигин саха-лар бэйэбит итэҕэлбит суох буолан муна-тэнэ, атын итэҕэллэргэ сы-ста сатыы сылдьаллар. Общество сиринэн, билинни бириэмэ ир-дэбилинен дьон хойуутук олорут сиригэр, Сахабыт сиригэр элбэх омук кэлэри турарынан Айы дьэиэ тутулуохтаах.

Тоҕо диэтэр, билинни үйэҕэ стресс элбэх, дьон алтыһыыта үгүс, дьон бэйэлэрэ туохха муунтуйалларын этинэллэригэр, настав-аньалара түстэһинэ кимиэхэ эрэ кэпсииллэригэр манньк дьэиэ олорон истэр психолог курдук наада. Кыһалдыаһын этгэххинэ чэй-чиин, стресстэн тахсаһын. Бу дьэиэҕэ биһр киһини хамнастаан олортоохха, дьонно көмөлөһөрүн ситиһиэххэ наада.

Петр, улуус нэһилигин олохтооҕо:

— Нам селотугар Айы дьэиэ тутууларын туһунан хаһыакка тахсыбытын истэн баран олус сэргээтим уонна үөрдүм. Бу дьэиэ өссө инники тутулуохтаах этэ даһаны харчы суох буолан тутулуубак-ка сылдьыбыт быһылаах. Ол да буоллар билигин кэмизгэр тутул-лан эрэрбиттэн санаабыт көтөбүлүннэ. Бу дьэиэҕэ харчы хомуйууту-гар аналлаах марафонна тийэммин бэйэм кылааппын угуоһум.

Мария, учуутал:

— Айы дьэиэ тутууларын утарбаппын. Өскөтүн көмөлөһөр, дууһаны уоскутар аналлаах буоллаһына олус үчүгэй. Айы дьэи-тин төрүт итэҕэлбит нөгүө быһыаныыга хардыы курдук көрөбүн. Оноуоха ордук олох очуругар оҕустарбыт дьону, ыччаты бу дьэиэҕэ сыһырыаһа, сырытыннарыаһа.

Александра, эдэр ийэ:

— Духубунай итии Айы дьэититтэн саҕаланар. Онон тутул-лара олус наадалаах. Ыраастанар, санааны сайыһыр сир баар буол-уо этэ. Саха кута-сүрө үөскээһинэ бу дьэиттэн саҕыллар. Онон Айы дьэиэ тутууларын биһирибин.

Бийталастылар В. РЫКУНОВА,

Л. УВАРОВСКАЯ

Иэскин төлөө — холкутук утуй

НОЛУОК КЭМИГЭР ТӨЛӨНҮӨХТЭЭХ

Кулун тутар 31 күнүгэр «Нам улууһа» МТ дьаһалтатын иһи-нэн тэриллитбит социальной уонна нолуок политикаһыгар ведом-стволар икки ардыларынаағы комиссия бу сылга бастакы мунһа-бын ытытта. Бу комиссия ытыгар үлэтин биһр сүрүн хайысхатынан араас таһымнаах, тэрэһиннээх тэрилтэлэр, хаһаайыстыбаннай субъектар кэмизгэр төлөбөтөх нолуоктарга, страховой усунуостар-га эбэһээтэлиститбэлэрин ирдэһэн ылыыга үлэлэһи буолар.

Бу сырыыга комиссия ааспыт сыл түмүгүнэн иһи таһаарбыт тэрилтэлэри ыгыран иэстэрэ туохтан үөскээн тахсыбытын сити-лии ырытыста. Бу мунһааһа 15 тэрилтэ ыгырыллыбытыттан, 8-һа кэлбит. Нолуоктары уонна страховой усунуостарын төлөбөккө «куота сылдьааччылар» ахсааннарыгар бааллар: «Тунал» ХЭТ, «Эрэл» ХЭТ, «Нам» ААО, «Намстрой» МУП СМУ, «Байдам» ПО, «Уйгу» ХЭТ, «Кэскил» ТХПК уода.

Мунһааһа «Эрэл» ТХПК, ИП Бурнашев В.В., «Намский ком-бикормовый завод» ХЭТ, «Жилкомсервис» ХЭТ, ИП Слепцов П.К., ОДКХ, «Киноцентр Намского района» МАУ, «Энергосервис» ХЭТ бэрэстэбииттэллэрэ, салайааччылары кыттыны ылылар. Мунһа-ах түмүгүнэн иһи төлүүр графиктар олохтоннулар, налоговой ин-спекция «Жилкомсервис» ХЭТ тэрилтэҕэ налоговой бэрэбиэркэ ытытарыгар ходатайство түһэрилиннэ, «Киноцентр Намского райо-на» МАУ «Нам улууһа» МТ дьаһалтатын иһинэн тэриллитбит ба-лансвай комиссия көрүүтүгэр бэрилиннэ.

П.И. АРГУНОВА,

СР үбүн министрствотын Нам улууһугар управлениетын салайааччыга

Спорт — дьулуур, спорт — тулуур

НАМНАР «СОНОРГО» ИННИКИЛЭР

Намнаағы 8 N-дээх «Көлүкэчээн» оҕо сайдар киинигэр быйыл-гы үөрэх дьыла бэрт ситиһиилээхтик ааһан эрэр. Билигин бу уһууаанна 30 оҕо дьарыктанар. Үгэс курдук «Көлүкэчээннэр» улу-уска, республика иһигэр ытыттылар конкурстарга сыл аайы кыт-таллар. Ол курдук быйыл уһууаан бөлөмнөһи бөлөбүн итиллээч-читэ Никита Слепцов интеллектуальной «Соногор» оонньууга улуус киинигэр 10 кыттааччыттан бастакы миэстэни ылан улууска бу ин-теллектуальной оонньууга 3-с миэстэҕэ тиксидитэ. Оттон респу-бликатаағы «Соногор» турнирыгар 16 улуус 22 кыттааччытыттан 2-с миэстэҕэ тахсан төрөшпүттэригэр уонна иитээччилэригэр кыайыы үөрүүтүн бэлэхтээтэ.

Кырачаан кыайыылаах Никита Слепцов салайааччыта Праско-вья Гоголева Нам селиэннэтин уһууааннарын икки ардыларыгар 2-с миэстэни ситиспитэ. Салгы Прасковья Вячеславовна улуус «Соноругар» эмиэ бастаабыта. Оттон муус устарга ытыттыллыбыт республикатаағы «Соногор» П.В. Гоголева иккис степеннээх дип-лом аатын ылан «Көлүкэчээннэр» кыайыынан кынатаннар. Маны сэргэ 1 Хомустааһа «Хотугу сулус» телевизионнай конкурс зональной көрүүтүгэр П.В. Гоголева «Көңүл Боотурдар» сахалыы тагас коллекциятынан кытыннылар. Кырачаан моделлар Игорь Матвеев, Арсен Эверстов, Мирослав Брызгалов, Слава Данилов, Максим Попов, Никита Слепцов, Иосиф Намылов, Артем Охопков ытыс дохсон тыаһынан довуһуолланан дьүүлүүр сүбэ быһаары-ытынан 2 степеннээх лауреат номинациятын туоһулуур суругу туттулар. Онон быйылгы үөрэх дьылыгар «Көлүкэчээн» кырачаан боотурдара — инники күөһүнэ.

8 N-дээх «Көлүкэчээн» оҕо сайдар киинин төрөшпүттэрэ

Школьные годы чудесные...

ПОЕЗДКА В КАЗАНЬ

Весенние каникулы – пора отдыха, лыж и игр на улице. Каждый провел их по-своему, а я съездила в город Казань на XII Всероссийскую Поволжскую конференцию молодых исследователей имени Н. Лобачева.

Путь на Всероссийскую конференцию был долгим и сложным. Три года подряд я участвовала в конференциях «Шаг в будущее». Начала со школьной конференции, затем – улусный уровень, региональный, республиканский. 2011 год для меня выдался удачным. Я стала дипломантом I степени республиканской научно-практической конференции «Шаг в будущее», и меня рекомендовали для участия в конференции в Казани. Мы с руководителем Сокольниковой Анастасией Григорьевной долго и упорно готовились к поездке, доделывали доклад, собирали документы.

И вот, наконец, наступил этот долгожданный день отъезда в Казань. После 9 часов полета мы наконец-то увидели знаменитую столицу Татарстана. Казань оказался очень красивым городом, с мощной индустрией и интересной архитектурой. Правда, когда мы приехали, шел снег, дул холодный ветер, но ничто не могло помешать нам насладиться красотой города.

Из Якутии мы поехали целой делегацией, 37 человек. Среди нас были школьники, студенты, директора профессиональных лицеев. Из Намского улуса были двое: я и Кирова Айталы из Хамагаттинского лицея.

Работа по секциям проводилась в Казанском университете. Участников конференции было около 600, а работ было представлено 550. Я участвовала в секции «Биология», где были представлены 16 работ. Наша секция была самой большой по количеству участников, поэтому накал борьбы был большой. Из Якутии было 4 участника. Я заняла второе место, а также поощрения удостоился Васильев Тимур – ученик Покровской гимназии.

На закрытии конференции нам вручили дипломы и призы, был большой концерт. Когда пришло время уезжать, было немного грустно расставаться с Казанью, ведь этот город так тепло и дружелюбно нас встретил. Хотя правду говорят: в гостях хорошо, а дома – лучше!

Хотелось бы поблагодарить республиканский фонд возрождения «Барвары» при поддержке Президента РС (Я) за организацию поездки. Огромную материальную помощь мне оказали администрация МО «Намский улус», МУ «Управление образования» и управление социальной защиты населения улуса. Особенно хотелось бы поблагодарить Слепцова Николая Владимировича, 1 заместителя главы улуса, Дьяконову Венеру Никитичну, начальника управления образования, Гуляеву Варвару Иннокентьевну, начальника управления социальной защиты, руководителя моей научной работы Татаринову Саргылану Степановну, кандидата ветеринарных наук, старшего научного сотрудника ЯНИИСХ, Сокольникову Анастасию Григорьевну, заместителя директора по УМР, учителя английского языка.

Мария СОКОЛЬНИКОВА, ученица 11 класса Модутской средней агрошколы

Е.М. Шапошников төрөөбүтэ 85 сылыгар

АЙЫМНЫЫЛААХ ЧЛЭБЭ СҮГҮРЧҮЙЭН

Быйыл, 2011 сылга Е.М. Шапошников төрөөбүтэ 85 сыла туолар. Хамафатта орто оскуолата 2001 сылтан кини аатын сүгөр. Быйыл кини аатын сүкүтүпүт 10 сыла. Хамафатта нэһилиэгэр Е.М. Шапошниковка аналаах элбэх тэрээһин ыытыллар күүтүллэр, ыһыахпыт Шапошниковка анаһыахтаах. Худуһунуу сыла нэһиликкэ улустуаабы «Шапошников аабыларынан» сафаланна. Бу аабыларга улус оскуолаларыттан кэлэн «Е.М. Шапошников олобо, айар үлэтэ», «Мода и дизайн», «Декоративно-прикладное искусство», «Краеведение, искусствоведение» секцияларга дакылаат аахтылар уонна графиканан уруһуй күрүбэ буолла. Намнаабы педагогической колледж преподавателлэрэ И.Н. Колесова, С.Н. Колесов кэлэн Е.М. Шапошников 178 уруһуйун 1976 с. күргэнэ Ольга Васильевна колледжка бэлэхтээбитин, НПК-ға Шапошников быыстапката уонна кини аатынан галерея баарын киэн тутта кэлсээтилэр. Кыргызтара Аита, Туйаара, Екатерина ыалдыт буолан афаларын туһунан кэлсээтилэр, офолор үлэлэрин көрөн олус сөхтүлэр. Аита Ефимовна нэһиликк обществонноһын кытта көрүстэ, графиканан уруһуй кыайылаафар Шапошниковтар дьизэ күргэн бириистэрин туттардылар. Бирийи Хамафатта орто оскуолатын 11-с кылааһын үөрэнээччитэ, үөрэбин искусствонны кытта ситимниэн бафара Ангелина Протопова ба бэлэхтээтилэр.

Офону күрүбэ уһуйууга биһиги Хамафаттабыт оскуолата араас өрүттээх үлэлэрбит түмүктээх буолбуттарыттан үөрэбит. Кинилэр инникитин даһын дьон-сэргэ, оҥо аймах кэрэни, ураны утумнууларыгар туһалыыр төһүү күүс буолалларыгар, Ефим Михайлович айымныылаах үлэтин күүһүнэн Саха сирин офолоругар барыларыгар күрүбэ тапталы ингэрэн хаалларбытын салгыы оҥо уйулгата, айар фантазията сайдарыгар күүс-көмө буолалларыгар бафарабыт.

Ефим Михайлович офолор — республика киэн туттар дьон, Аита Ефимовна — «Далбар Хотун» сурунаал редактора, Россия Суруйааччыларын союһун, Россия Журналистарын союһун чилиэнэ, Туйаара Ефимовна — Россия Худуһунууларын союһун чилиэнэ, Арктической институт доцена, Саха республикатын искусствонун үтүөлээх деятелэ, Екатерина Ефимовна — Дьокуускайдаабы художественной училище преподавателэ, Василий Ефимович — инженер.

Киэн туттар биир дойдулаахпыт Ефим Михайлович Шапошников оҥо уйан тапталын, кэрэни кэрэхсиир, үтүөнү үксэтэр талба талаанын батыһан, ураты дьобуруун утумнаан Хамафатта орто оскуолата кини олоһун суолдукт сулус оҥостон кэнчээри ыччаты үтүөбү күрүбэ уһуйан үлэли-хамсыы олорор.

Алена ПОПОВА, Хамафатта орто оскуолатын «Илдьит» пресс-киин редактора, 8-с кылаас үөрэнээччитэ

Биһиги бэрт дьикти, умсулдьаннаах айаммыт бу дьыл кулун тутар 21 күнүттэн сафаламмыта уонна икки нэдиэлэ устата сафаланна. Айаммыт сүрүн сыалынан аан дойдутаабы түүр нуруоттарын «Түүр эйгэтэ: Саха сириттэн Кыргызтааны нөнүөлээн Средиземнэй муораға» конференцияларыгар чинчийбит үлэбинэн кытты. Биһиги сэттиэ этибит уонна икки салайааччы: Вилена Павловна Львова, педагогической наука кандидата, республикаға үөрэнээччилэргэ түүр конференцияларын иллээн сафалаабыт Николай Иванович Васильев. Бастакынан Кыргызстан Бишкек куоратыгар тийбиппит. Компьютернай гимназия уопсайыгар олохсуйбуппут. Бу дьизэ аан дойдутаабы конфе-

манан бүһпэтэ. Дьикти чугас абылана Казахстанга салфаммыта. Дойду килбэйэр куората Алматыга икки күн биллибэккэ ааста. Алматы кэрэхсэбиллээх сирдэрин барытын көрдүбүт. Саамай сөбүлээтим казахтар Национальной музейдарын. Музейга казах нуруотун олобо-дьаһаға, культурата ырылыччы толору көстөр. Аатырбыт хайаларыгар сырыттыбыт. Бэрт үчүгэй икки күн бүтэн, поездка олорон Азия хоту өттүгэр сыгар, Туркестан диэки айаннаатыбыт. Дьэ, манна сафаланна уһун уһууктаах, 12 чаас усталаах айан. Мин манна көрдүм кумах куйаар биер кэм көстүлүбүтүн, салгымтыалаабын. Аатырбыт Каракум (иэнэ 310800 кв.км) манна куйаардана сыгар. Саатар биер күөл

тий-алталы студент баар буолар эбит. Кини умсугурууга гына кэлсээнин мин эмиз манна үөрэммит кини баар ини ди санаатым. Саха студеннарыттан үөрэбин, киэн туттуу үөскүүр. Студеннар үөрэхтэрин кэнниттэн биһиги илдээ сылдьан куораты көрдөрдүлэр, биһигин нэрдилэр. Хаджи Ахмед Ясави мавзолейыгар сылдьан, 16-с үйөтээби архитектурнай тутууну суон сурафырбыт Тамерлан туттарбытын сөбө көрдүбүт. Ураты архитектурнай быһыылаах, көстүлүбүтүн мавзолейы сыһыйан, сийили үөрэттибит. Туркестанынан биһиги билсэр-көрсөр айаммыт түмүктэнэ.

Мин икки нэдиэлэ устата Азия дириг баай историялаах дойдularын Кыргызстан, Ка-

Сире сиксигинэн ТҮҮР ДОЙДУЛАРЫНАН АЙАН

рениабыт үлэтэ бытылына. Биһиги Сахабыт сирин офолор бары чистээхтик эһиэтинэстээхтик, ситиһилээхтик кытынныт Хайфанныбыт уонна бэрт элбэби атын офолор дакылааттарыттан биллибит. Түүр нуруоттарын историялар баай исхоһонунан, дьылбала уратынан сөхтөрдө.

захстан устунан айаннаабыппын хаһан да умнуом суоға, кэрэни кэрэхсээбит өйдөбүлүм олохпор улахан туһалаах буолуо. Тус бэйэбэр элбэх туһалаабы, интэриһинэйи биллим, көрдүм. Наһаа элбэх киргиз да, саха да дьобордоннум. Онон үтүмэн үөрүүнү бэлэхтээбит ийэбэр Галина Григорьевна, история учуутала Лена Егоровна, айаммар

көстүбэт, чалбах да саа уу суох, мунура суох кумах дойдута. Ол онно айаннаан иһэн дойдум Сахам сирин айылгата көстүүтүнэн кэрэтин, баайын аһары аһынным уонна мин айылгам олус да кэрэ эбит диэн түмүккэ кэллим. Туркестан куоратыгар биер күн сырыттыбыт, ол эрээри кэрэхсэбиллээх сирдэрин барытын көрдүбүт. Хаджи Ахмед Ясави аатынан аан дойдутаабы туреккай-казахскай университетка сырыттыбыт. Бу аан дойдутаабы университетка үөрэби-билини биэрэргэ, ингэринэргэ туох баар усулуобуйа барыта тэриллибит. Манна Саха сириттэн аһыс оҥо үөрөнөр. Кинилэр араас факультеттарга үөрэби баһылыллар. Саха студеннара кэспиллэринэн университеттара наһаа үчүгэй, үөрэтэллэр кыһамнылаах. Сыл аһын сахалар кэлэлэрэ элбээбит, ол курдук бизес-

көмөлөспүт, өйөөбүт биер дойдулаахтарбар — көбөкөттөргө, чуолаан кырдыафастар түмсүүлэригэр, оскуола бары үлэһиттэригэр, учууталларбар, ийэм биергэ үлэһит дьонноругар, аймахтарбар, эдьийим дьизэ күргэнигэр Сивцевтэргэ, улус үөрэбин управлениетин начальнига Дьяконова Венера Никитична, методист Игнатьева Мария Семеновна, ГУМС Намнаабы отделын начальнигар Сидорова Розалия Алексеевна барға махталын тиздэбин. Бары доруобай, дьоллоох буолун. Мин киэн туттабын былыргы түүр нуруоттар дойдularынан, билии эйгэтинэн айанныыр чистэ миэхэ тиксибитинэн.

Көля БОЛЬНИЦКАЙ, Көбөкөн орто оскуолатын 11-с кылааһын үөрэнээччитэ

И.Е. Винокуров төрөөбүтэ 115 сылыгар

УОЛАННАР ААБЫЛАРЫГАР

Хамафаттаға VI республикатаабы «Эрчим» уоланнар аабылары буоланааста. Бу аабы 2006 сыллаахтан Чурапчыга ытыллан сафаламмыта. Көбүлөөччинэн Чурапчытаабы спортивнай оскуола саха тылын, литератураһын учуутала Кузьмина Акулина Николаевна буолар. Былырын үбүлүйдэх 5-с төгүлүн Улуу Кыайыбы 65 сылыгар ананан ытыллыбыта. Уопсайа 200-чэкэ уол араас улустартан кыттыбыттар. Бу күрэххэ биһиги Намыт улуһунтан Хамафатта саха-француз лицейин уолаттара (сал Парникова Ю.Ю.) баран кыайан, гран-при ылан кэлбиттэрэ. Онон быйылгы «Эрчим» уоланнар аабылары Хамафатта саха-француз лицейигэр ытылына.

нарын барытын түмөн ис дууһаларыттан аахтылар. Кинилэр аабыларынан сыаналаатылар биһиги республикабыт киэн туттар дьоннор: Егор Петрович Неймохов — прозаик, Саха республикатын суруйааччыларын түмсүүтүн председателэ, Николай Егорович Винокуров-Урсун — поэт, кириitik, тылбаастыг, Владислав Семенович Доллонов — «Полярная звезда» сурунаал редактора, Петр Дмитриевич Ворогушин — «Одун» бөлөх төрүтгээччитэ, Александр Григорьевич Дунаев — Хамафатта нэһилиэгин баһылыга.

«Иэйилээх аабааччы» — Харитонов Ньургун, Нам улуһун Хамафатта саха-француз лицейин 8-с кылааһын үөрэнээччитэ, Стручков Альберт. Нам улуһун II Хомустаах 8-с кылааһын үөрэнээччитэ.

«Иһиргэ аабааччы» — Федор Татаринов, Горнай улуһун С. Данилов аатынан Бэрдыгэстээх орто оскуолатын 10-с кылааһын үөрэнээччитэ, Чичигинов Уйгун, Нам улуһун I Хомустаах орто оскуолатын үөрэнээччитэ.

«Истин аабааччы» — Азат Тихонов, Таатта улуһун Ытык-Күөл орто оскуолатын үөрэнээччитэ, Кондаков Василий, Ус-Маайа улуһун Эдьээн орто оскуолатын 10-с кылааһын үөрэнээччитэ.

Литературнай аабы биер дойдулаахпыт, бөдөн политическай, государственной деятелэ Илья Егорович Винокуров төрөөбүтэ 115 сылыгар ананан «Саха чулуу уолаттара» диэн темалаах буолла. Уолаттар талбыт общественной-политической деятелэрин олоһун, үлэтин поэттар хоһоннорунан ааһан арыдылар. Өймөкөөн Томторуттан, Уус-Маайа Эдьээниттэн, Таатта Ытык-Күөлүттэн, Туора Күөлтэн, Сунтаартан, Горнай Бэрдыгэстээбиттэн уонна Нам оскуолаларыттан уопсайа 166 уол, 24 хамаанда кэлэн кытына. Уолаттар олус бэлэмнээн, кыһаллан туран, туох баар талаан-

Уоланнар аабыларынан кыайылаахтарынан буолдулар: Гран-при — Нам, Хамафатта саха-француз лицейэ, «Нам чулуу уола» — И.Е. Винокуров дьүһүйүү (сал Парникова Ю.Ю.). I лауреат — Таатта, Алампа аатынан Ытык-Күөл 1 N-дээх орто оскуолата, «Күн Дьөһөгөй оҥото» дьүһүйүү (сал Васильева С.Г., Николаева Л.А., Кондратьева И.Н.).

I дипломант — Нам, Хамафатта саха-француз лицейэ, 3-с кылаас, сал. Канаева М.В.

Аналааттар: «Бастыг дебют» — Өймөкөөн, Томтор орто оскуолата (сал Неустроева С.Т.)

Быйылгы аабыларга биһиги көһө сылдьар кубокпытын биэрбэтэхпиттэн, кыайылаах тахсыбыппытыттан олус үөрдүбүт. Маньык тэрээһиннэргэ кыттыи инники олохпугар бары өттүнөн туһалаах буолуо ди сананыбыт. Бу аабылар таһымнара өссө да үрдүү, кэнни, сайда турарыгар бафарабыт.

Сергея ГОГОЛЕВ, Хамафатта саха-француз лицейин 8-с кылааһын үөрэнээччитэ

Балаһаны бэлэмнээтэ Л. ЧУВАРОВСКАЯ

Внимание должностных лиц и граждан! СЕЛЬХОЗПАЛЫ – УГРОЗА ЖИЗНИ И БЕЗОПАСНОСТИ НАСЕЛЕНИЯ

Центральные электрические сети сообщают, что по итогам весеннего периода 2010 г., по причине несанкционированных сельскохозяйственных палов травы рядом с охраняемыми зонами воздушных линий электропередач, повлекших за собой возгорание, жители более 10 населенных пунктов Центрального энергорайона были обесточены до восстановления поврежденных частей линий электропередач. Энергетики понесли ущерб в размере 112,8 тыс. руб., что почти в 4 раза выше показателей 2009 г.

В соответствии с Правилами проведения сельскохозяйственных палов на территории нашей Республики, а также Законом РС(Я) 28-2 № 57-III «О сельскохозяйственных паллах» от 11.06.2003 г. сельскохозяйственные палы должны проводиться только по специальному разрешению лесничества или лесхозов.

Уполномоченные органы, выдавшие разрешение (лесничество или лесхозы) – несут ответственность за обоснованность выдачи таких разрешений.

Производство сельскохозяйственных палов без согласования с органами местного самоуправления и природоохранными органами влечет за собой привлечение к административной ответственности.

В соответствии со ст. 3 Закона 28-2 № 57-III «О сельскохозяйственных паллах» от 11.06.2003 г. органы местного самоуправления устанавливают сроки проведения сельскохозяйственных палов, а собственники земельных участков, земледельцы, арендаторы земельных участков, ежегодно определяют объемы проведения сельскохозяйственных палов с указанием наименования местности и выжигаемой площади сельскохозяйственных угодий и предоставляют информацию в лесничество с указанием прикрепленной за каждым участком противопожарной техники, средств транспорта, ответственных лиц и рабочих для предупреждения возможного возникновения лесных пожаров, и также обязаны проводить выжигание только в безветренную погоду, на разрешенных участках и при наличии достаточной охраны из числа рабочих. В ст. 5 Закона 28-2 № 57-III «О сельскохозяйственных паллах» от 11.06.2003 г. предусмотрена ответственность за нарушение требований данного закона.

В результате уничтожения огнем опор и обвисания проводов линий электропередач причиняется не только значительный ущерб имуществу юридического лица, но и создается угроза жизни и безопасности населения, а также приостановление подачи электроэнергии до восстановления поврежденных частей воздушной линии электропередач.

На основании вышеизложенного, при выявлении несогласованных с органами местного самоуправления и природоохранными органами сельскохозяйственных палов Центральные электрические сети будут вынуждены принять меры по привлечению к ответственности в порядке, предусмотренном Кодексом РФ об административных правонарушениях и Законом РС(Я) 28-2 № 57-III «О сельскохозяйственных паллах» от 11.06.2003 г.

Будьте предельно осторожны с огнем на природе. Ваша неосторожность может стать причиной пожара, влекущего за собой возгорание объектов, необходимых для жизнеобеспечения населения.

ОТВЕТСТВЕННОСТЬ ЗА РАССТРЕЛ ИЗОЛЯТОРОВ

В результате расстрела линий электропередач (опор и изоляторов) из огнестрельного оружия и других приспособлений серьезно нарушается подача электроэнергии в нормальном режиме населению и социально-значимым объектам.

Умышленная порча энергооборудования является помехой для стабильного и бесперебойного энергообеспечения потребителей.

В соответствии со ст. 215.2 Уголовного кодекса РФ от 13.06.1996 № 63-ФЗ (принят ГД ФС РФ 24.05.1996) (ред. от 07.03.2011) «Приведение в негодность объектов жизнеобеспечения» разрушение, повреждение или приведение иным способом в негодное для эксплуатации состояние объектов энергетики, электросвязи, жилищного и коммунального хозяйства или других объектов жизнеобеспечения, если эти деяния совершены из корыстных или хулиганских побуждений, — наказываются штрафом в размере от ста тысяч до пятисот тысяч рублей или в размере заработной платы или иного дохода осужденного за период от одного года до трех лет, либо обязательными работами на срок от ста восьмидесяти до двухсот сорока часов, либо исправительными работами на срок до двух лет, либо лишением свободы на срок до трех лет.

Центральные электрические сети напоминают гражданам об ответственности за приведение в негодность объектов жизнеобеспечения.

ОБ ОПАСНОСТИ ПРОИЗВОДСТВА ИСПОЛНЕНИЯ В ДЕЙСТВУЮЩИЕ ЭЛЕКТРОУСТАНОВКИ

Нужно помнить, что линии электропередач являются сложнейшим инженерным сооружением и при неумелом обращении могут быть крайне опасны.

При проникновении в действующие электроустановки – проводам воздушных и кабельных линий электропередач, то-

коведущим частям электроустановок, а также несанкционированных работах в электрических сетях, появляется угроза поражения людей электротоком.

Самовольное проникновение на действующие электроустановки, недостаток знаний или несоблюдение работниками сторонних организаций правил охраны труда и норм техники безопасности, беспечное поведение в охранной зоне линий электропередач и на территории электрических подстанций ведет к гибели и инвалидности людей.

Риск получения электротравм особенно возрастает с наступлением весенне-летнего отпускного периода.

Родителям необходимо закрепить у детей навыки безопасного поведения вблизи электроустановок, улучшить их адаптацию к энергонасыщенной среде, обучить правилам безопасности при пользовании бытовыми электроприборами.

Важно систематически предупреждать детей об опасности поражения электрическим током и запрещать им влезать на опоры электропередач, проникать в трансформаторные подстанции или в технические подвалы жилых домов, где находятся провода и коммуникации.

Во избежание летального исхода или нанесения тяжелейшего вреда собственному здоровью категорически запрещено:

- * подниматься на опоры линий электропередач;
- * производить набросы на провода воздушных линий;
- * открывать и проникать в закрытые и огороженные электроустановки;
- * производить земельные работы в местах расположения воздушных и кабельных линий электропередач;
- * производить строительные и погрузочно-разгрузочные работы в охранных зонах воздушных и кабельных линий электропередач;
- * устраивать свалки мусора в охранных зонах воздушных линий электропередач;
- * устраивать детские, спортивные площадки, массовые мероприятия с большим скоплением людей вблизи линий электропередач;
- * производить валку деревьев в охранных зонах воздушных линий электропередач, сажать деревья и кустарники с перспективным ростом выше 4 метров;
- * разводить костры, жечь траву в охранных зонах воздушных линий электропередач;
- * использовать длинномерные удильца при ловле рыбы в охранных зонах ВЛ;
- * производить расстрел изоляторов и проводов из огнестрельного оружия.

Должностные лица и граждане, виновные в нарушении требований Правил охраны электрических сетей, привлекаются к ответственности в установленном порядке.

А.А. ЗАХАРОВ,
директор Центральных
электрических сетей
ОАО АК «Якутскэнерго»

ГОСУДАРСТВЕННАЯ ИПОТЕКА В ЯКУТИИ

Рынок ипотечного кредитования в России, в отличие от Запада, только начал развиваться, и роль государства в его развитии сегодня исключительно важна, особенно в регионах. В 1997 году Правительством Российской Федерации был создан собственный оператор вторичного рынка со 100-процентным государственным капиталом – ОАО «Агентство по ипотечному жилищному кредитованию» (АИЖК). Эта организация обеспечивает рефинансирование ипотечных кредитов в большом объеме, благодаря чему появляется возможность развивать ипотеку. Чистая прибыль АИЖК в 2007 г. по международным стандартам финансовой отчетности (МСФО) составила 501 млн. руб. В 2009 году доля АИЖК на рынке ипотеки выросла до 55%. Таким образом, ожидается дальнейшее существенное увеличение роли АИЖК на рынке ипотечных кредитов в России.

Социально-экономическое значение деятельности АИЖК заключается в формировании платежеспособного спроса населения на жилье, популяризации при поддержке государства общенациональной системы ипотечного жилищного кредитования в национальном масштабе.

Премьер-министр РФ Владимир Путин, открывая в Москве совещание по экономическим вопросам, сообщил, что АИЖК расширит уже принятую практику выкупа стандартных ипотечных кредитов. «По сути, тем самым мы поддержим банки, которые активно занимались ипотечным кредитованием граждан», – сказал он.

На сегодняшний день АИЖК является гарантом стабильности рынка ипотечного кредитования в России. На поддержку ипотечного кредитования только в 2009 году АИЖК направило более 600 млрд. руб., выделенных в рамках государственной программы. Своей приоритетной задачей АИЖК видит обеспечение доступности ипотечных кредитов для населения, увеличение объемов и сроков возврата кредита.

«Центр кредитования» осуществляет кредитование в соответствии с Федеральным ипотечным стандартом по различным тарифам для квартир в новостройках и на вторичном рынке в городе Якутске и других городах Якутии и России, предполагающим фиксированную на протяжении всего срока действия Кредитного договора (Договора займа) процентную ставку, которая не может быть изменена в одностороннем порядке.

В настоящее время продолжается работа по выдаче ипотечных кредитов на приобретение жилья. Для удобства заемщиков предлагается подбор жилья на вторичном рынке и полный спектр риэлторских услуг.

По всем интересующим вопросам просим обращаться по адресу:
«Центр кредитования» с. Намцы ул. С. Платонова 5/1,
маг. „Туйаара” 2-й этаж. Тел. 43097

«ЛУЧШИЕ ТОВАРЫ ЯКУТИИ»

На основании распоряжения Правительства РС(Я) N 353-р от 21 апреля 2011 года «О проведении республиканского конкурса «Лучшие товары Якутии-2011» проводится ежегодный конкурс в целях обеспечения республиканского рынка высококачественными и конкурентоспособными товарами местного производства, стимулирования предприятий и организаций всех форм собственности, индивидуальных предпринимателей по повышению и улучшению качества выпускаемой продукции. Условия конкурса и форма заявки в приложении. Для участия всем предприятиям и организациям всех форм собственности, индивидуальным предпринимателям просим подать заявку согласно приложенной формы в улусную комиссию в Администрацию МО «Намский улус» в срок до 10 июня 2011 г.

УСЛОВИЯ КОНКУРСА

Критерии конкурса:

- наличие сертификата соответствия (декларации) в системе ГОСТ Р, ветеринарного свидетельства на продукцию или удостоверения на производство (при необходимости);
- уровень потребительских свойств продукции в сравнении с лучшими отечественными и зарубежными аналогами, представленными на потребительском рынке;
- отсутствие подтвержденных претензий к качеству продукции со стороны потребителей, закупок организаций и представителей государственного контроля и надзора в республике, в том числе по показателям безопасности, установленным значениям срока службы, надежности, гарантийным срокам и др.;
- наличие положительных отзывов со стороны потребителей и закупок организаций;
- рынок продаж товаров (продукции);
- доступность цены широкому кругу потребителей.

Определение лучших потребительских товаров и услуг производится по следующим группам:

Продукция производственно-технического назначения.

Продовольственные товары:

- питьевая вода;
- безалкогольные напитки;
- молоко и молочная продукция;
- хлеб и хлебобулочные изделия;
- колбасные изделия и копчености;
- кондитерские изделия;
- рыбная продукция;
- макаронные изделия;
- БАДы;
- алкогольная продукция.

Непродовольственные товары:

- продукция производственно-технического назначения;
- меховые изделия;
- швейные изделия;
- головные уборы;
- мебель;
- обувь;
- сувенирная продукция;
- ювелирные изделия;
- изделия из камнецветов;
- изделия художественных промыслов.

Услуги:

- гостиничные;
- туристические;
- парикмахерские.

Победители конкурса награждаются дипломами лауреатов республиканского конкурса; получают право использовать в документации и рекламных материалах звание «Лауреат республиканского конкурса «Лучшие товары Якутии-2011».

Республиканская конкурсная комиссия определяет перечень товаров, который будет направлен для участия во Всероссийской программе-конкурсе «100 лучших товаров России».

1. Продаю или меняю ГАЗ-53 на пиломатериал.
2. Купим участок в с. Нам (Нэлэгэр, Көччү).
3. Услуги грузовой иномарки.

Тел. 89243661967, 89841160270

Продаю 1-комн. квартиру в с. Намцы.

Тел. 89248653172

ДЕНЬГИ=СЧАСТЬЕ?

С решением этой формулы мы сталкиваемся постоянно. Оптимисты кричат: «Не в деньгах счастье!», а пессимисты замечают: «Ага, не в деньгах, а в их КОЛИЧЕСТВЕ!». Почему-то кто-то довольствуется скромной зарплатой, а кто-то постоянно мучается из-за того, сколько упущено возможностей — если бы средства позволяли? Давайте управлять своими деньгами правильно и вместе с НАМИ!

«Алмазкредитсервис» за 7 лет зарекомендовал себя как надежный партнер, сотрудничающий с более 15000 пайщиками. «Алмазкредитсервис» является крупнейшим кооперативом республики, о чем говорят ряд значительных весомых наград на российском уровне. Процентная ставка по личным сбережениям для пенсионеров действует по специальному предложению — по более выгодным процентам на короткие сроки. Наши программы абсолютно все пополняемые и процент начисляется ежеквартально на общую сумму сбережений, что позволит Вам быстро увеличить Ваш ДОХОД!

К 7-летию «Алмазкредитсервис» с 03.05.2011 г. по 29 июля 2011 г. объявляет новую сберегательную программу «СЕМЬ ЛЕТ УСПЕХА!». Минимальный взнос — 10000 (десять тысяч) рублей, процентная ставка — 19% годовых. ПРИЗЫ: норковые полушубки, бытовая техника и другое. Розыгрыш состоится 03 октября 2011 г. в 16 ч. 00 мин. по адресу г. ЯКУТСК, ул. Кирова, 18, каб. 305.

Наш адрес: с. Намцы, ул. Чернышевской, 14, тел. 41-2-85

УЛУУС ОЛОХТООХТОРО, БОЛҔОЙУН!

«Браас уу» 19 лиитэрэлээх баллоннарга уонна АТЫҔА БААР:
* 19 лиитэрэлээх баллон иһиттэр;
* Или помпалара (сифон);
* Бутыл таһарга табыгастаах ручкалар;
* Диспенсердар (ууну ити-тэр, тымнытар аппарат).
Диспенсердары арендаҕа биэрэбит. (Сыбаайбаларга, үбүлүөйдэргэ, корпоративтарга абыраллаах тэрил).

Бийиги аадырыспыт: Нам с., Чернышевской ул. 6 N-рэ, «Секо» маҕаһын утары, тел. 42-6-00, 89142274971. Дьиэвэ тиздэн биэрэбит.

«БРААС УУНУ ИҔИЭН» — ЧӨЛ ТУРУКТАНЫАН»

ПЛАН

мероприятий, посвященных Дню семьи в Намском улусе с 11 по 18 мая 2011 г.

- 11 мая. Сбор материалов и подведение итогов конкурса фотографий «Обо мичээрэ». Отв. улусный женсовет.
- 11 мая. Семинар для руководителей семейных бригад. Отв. отдел семьи. МУ ЦД им. А.Ф. Шестакова, 10 ч.
- 12 мая. Социально-психологический тренинг для семей в социально-опасном положении. Отв. ГУ ЦСППМ.
- с 12 по 17 мая. Выездные семинары, беседы, консультации в наслегах «Профилактика насилия в семье». Отв. Реабилитационный центр для несовершеннолетних.
- 13 мая. Психологический тренинг для беременных женщин в роддоме. Отв. ГУ ЦСППМ.
- 13 мая. День оздоровительного бега и ходьбы. Отв. ОФКиС, УУО, отдел семьи, Администрация МО «Ленский наслег», учреждения, общественные объединения. Место и время проведения: площадь им. М.К. Аммосова, 14 ч.
- 14 мая. Торжественная выписка из роддома. Отв. отдел семьи, ЦРБ, ЗАГС, улусный женсовет. Место и время проведения: родильное отделение, 12 ч.
- 14 мая. Улусный конкурс «Сайдам ыял» и чествование семей, внесенных в Книгу Почета лучших семей улуса. Отв. отдел семьи, отдел молодежи, улусный женсовет, ГУ ЦСППМ, МУ ЦД им. А.Ф. Шестакова. Место и время проведения: ЦК им. А.Ф. Шестакова, 16 ч.
- с 13 по 15 мая. Праздник «Ыал күнэ» в школах, түөлбэ, микрорайонах. Отв. администрации школ, администрации наслегов, общественные объединения, руководители түөлбэ, микрорайонов.
- 15 мая. Соревнование «Мама, папа и я — спортивная семья» для семей-инвалидов. Отв. общество инвалидов.
- 16 мая. Психологический тренинг для молодых семей «Семейные ценности». Отв. ГУ ЦСППМ.
- 17 мая. Мероприятие «Начни все сначала» для женщин и мужчин, страдающих от алкогольной зависимости. Отв. отдел семьи, Ассоциация «Олонхо», ГУ ЦСППМ. Место проведения: здание Госстрах, 10 ч.
- с 11 по 17 мая. Конкурс «Мой уютный дом» для малоимущих семей. Отв. Реабилитационный центр для несовершеннолетних.
- с 11 по 17 мая. Индивидуальные консультации для молодых семей. Отв. ГУ ЦСППМ.
- с 11 по 17 мая. Суботники по наслегам «Мой двор», «Наша улица». Отв. администрации наслегов, руководители түөлбэ.
- с 11 по 17 мая. Книжная выставка изданий по семейному чтению. Отв. Центральная улусная библиотека им. Н. Рыкунова.
- с 11 по 17 мая. Чествование семей в трудовых коллективах учреждений. Отв. руководители учреждений.
- с 11 по 17 мая. «Школа молодой матери». Психопрофилактическая подготовка к родам молодых матерей. Отв. ЦРБ.
- с 11 по 18 мая. Благотворительная акция предприни-

мателей для многодетных семей по удостоверениям, для семей в трудной жизненной ситуации по талону отдела семьи (скидки на продукты, товары, канцтовары). Отв. отдел семьи, улусный женсовет, отдел предпринимательства.

- с 11 по 15 мая. Скидки на 25% на услуги центральной бани с. Намцы для семей с 5 и более несовершеннолетними детьми.
- с 11 по 18 мая. Акция по подписке на журнал «Далбар Хотун». Отв. женсоветы, администрации наслегов. Выпуск телесюжета о лучших семьях улуса. Отв. филиал НВК «Саха».
- Выпуск рубрики, посвященной Дню семьи. Отв. редакция газеты «Энсиэли».

ПОЛОЖЕНИЕ

улусного конкурса «Сайдам ыял-2011»

- Сроки и место проведения: с 14 мая 2011 года, 16.00 ч. с. Намцы МУ «ЦД им. А.Ф. Шестакова».
- Организаторы: Отдел семьи и детства МО «Намский улус», МУ «ЦД им. А.Ф. Шестакова», улусный женсовет.
- Цель: Повышение роли и ценности семьи как основы нравственного развития общества.
- Задачи:
  - способствовать развитию семейных традиций;
  - способствовать формированию семейного имиджа;
  - пропагандировать значимость воспитания детей в полной семье;
  - способствовать развитию психолого-педагогических знаний, умений, навыков родителей.
- Участники: Молодая семья до 30 лет (включительно) с детьми. С наслегов одна семья.
- Конкурс «Сайдам ыял» проводится по следующим этапам:
  - Визитка — (участники представляют семью в национальной одежде в любой форме, по возможности раскрыть интересы, хобби, творческий талант, 7-10 минут).
  - Игра «Психологические ситуации» (ответы на вопросы по взаимноотношениям в семье).
  - Защита проекта «Мы за ЗОЖ» (в любой форме).
  - Семейный выход в вечернем наряде.
  - Выставка семьи (фотографии, стенды и т.д.).
  - Примечание:
    - Каждая семья-конкурсант оплачивает взнос 300 руб. до 11 мая 2011 г. (собранная сумма будет задействована для оформления сертификатов).
    - Каждая семья по желанию готовит 1 музыкальный номер вне конкурса для самопрезентации во время работы жюри по подведению итогов.
    - Администрации наслегов готовят поощрительные призы для своих участников.
    - По итогам конкурса семье-победителю присуждается Гран-при, номинации семьям-участникам.
    - Заявки для участия предоставляются до 11 мая 2011 г. по адресу: с. Намцы, ул. И. Винокурова, 8, ЦД им. А.Ф. Шестакова.

По всем вопросам обращаться по тел. 41-5-93, 41-2-05

ВНИМАНИЕ, КОНКУРС

Администрация МО «Намский улус» объявляет о проведении конкурсного отбора среди получателей субсидий по направлению «Развитие скотоводства».

Информация размещена на официальном сайте www.sakha.gov.ru

Документы принимаются в течении 15 дней со дня опубликования.

За условиями конкурсного отбора обращаться в МКУ «УСХ Намского улуса» (каб. 104 в администрации МО «Намский улус») или к специалистам сельского хозяйства поселений.

Справка по тел. 41-7-55

ВНИМАНИЕ, КОНКУРС

Администрация МО «Намский улус» объявляет о проведении конкурсного отбора среди получателей субсидий — сельскохозяйственных организаций, крестьянских (фермерских) хозяйств, по направлению «Поддержка табунного коневодства».

Документы принимаются в течении 15 дней со дня опубликования.

За условиями конкурсного отбора обращаться в МКУ «УСХ Намского улуса» (каб. 104 в администрации МО «Намский улус») или к специалистам сельского хозяйства поселений.

Справка по тел. 41-7-55

КЭРИЭСТЭБИЛ

Ийэбит тэнэ саныыр күндү киһибит, тапталлаах эдьийбит Ощепкова Матрена Николаевна бу дьылга ыарахан ыарыыга ыалдьан, күнсириттэн өлөн туораабыта ыам ыйын 12 күнүгэр 40 хонугун туолар.

Эдьийбит 1933 сыллааха кулун тутар 8 күнүгэр Кыһыл Дэрэбинэ 55 Ньукулэй, Балаабыта Ощепковтарга икки оҕонор күн сирин көрбүтэ. Биһиги аҕабытынан Ощепков Афанасий Николаевичтын иккиэйэх этилэр. Аҕалара эрдэ өлбүтэ. Ийэлэрэ ыарыһах буолан наар балыһаҕа сытан эмтэнэрэ, үлээбэт этэ. Ол иһин кыһын кыайан иппэккэ, Мотаны абаҕатын аахха Ощепков Романнаахха (Лөөһөр Арамаан) ииттэрэ биэрбитэ. Манна кини тулаайах, иитиэх оҕо буолар эрэйдин-кыһалбатын билбитэ. Хара сарсыардаттан хара кизһэнгэ диэри оҕо көрсөрө, дьыэ, хотон ис-тас үлэтигэр көмөлөөһөрө, мөбүллэрэ, кырбанара, кыһарыллара үгүс этэ. «Абаҕам кэргэнэ, кыһа кыһырдаллар эрэ миигин төбөҕө, көхсүгэ туох түбэһиэх охсоллоро, атаҕастыыллара» диэн хомойбутун, хоргуттунан куруук кэлсиэрэ.

Кэлин убайа биһиги ийэбитин кэргэн ылан баран Мотаны бэйэлэригэр

көһөрөн ылбытара. Биһиги ийэбит Ощепкова Варвара Титовна, бэйэтэ иитиэххэ сылдыбыт буолан, Мотаны олус аһынара, ийлини амарактык сыһыаннаспыта, көрбүтэ. Ол иһин Мотя саҕастаах убайын олус таптыыра. Убайа да, саҕаһа да колхоз, совхоз туттаах үлээһит дьоно, күн быһыһын булбакка сүөһү үлэтигэр үлэтиллэрэ. Абыс төрөппүт оҕолоохторо, ону таһынан 2 аймактарын уолаттарын ииптиртэрэ. Улахан дьылээх буоланнар, путевка оболоро, таһынаабы ыал дьахталлара күнүһүн кинилэргэ эйдиллэрэ. Мотя биһиэхэ да сыһыалан олоххо олорботоҕо. Убайдаах саҕаһагар күһү кыайарынан көмөлөөһөр, ис сүрээбиттэн кинилэр кыһалбаларын чэлпэтэ, түбүктэрин үллэстэ сатыыра...

Хара сарсыардаттан, хара кизһэнгэ диэри оҕо көрсөрө, суопсунас хотонго үлэтирэр, дьыэ ис-тас үлэтин толороро, күнгэ уончалыы лэппиэскэни онороро. Ол да иһин соробор сыйаһан, кыһыран лэппиэскэтин кистээн кэбиһэрэ, ону бэйэтэ эрэ булан биэрэрэ...

Кэлин, ийэлээх аҕабыт өлбүтүн кэнэ мин көрүүбэр-истибиэр хаалбыта. Хайа да балыттан мингин олус таптыыра, ханна эмэ бардахпына суохтуура, ахтара, кэллэхпинэ оҕолуу үөрэн, ытыһын таһына көрсөрө. Мин эмиэ кинини биһиэхэ онорбут үтүөтүн өрүү өйдүүр-саныыр буоламмын, ийэм тэнэ ытыктаан, таптаан, кырдыар сааһыгар биер хомотор тылы эпэккэ, оҕолуу бүүбэйдээн көрдүм, иһиттим. Ол иһин билигин суохтуубун, ахтабын, соботобун хааллахпына айманатын. Күндү эдьийбит, баҕа санаабын толо-

рон эйигин убайдаах саҕаһың таһыгар таптааллаах Ойбон-Эбэҕэр таһаардыбыт, көмүс уңуоххун туттубут.

Ыалдьан сыппыт, эмтэммит кэмгэр түүннэри-күнүстэри эмтээбит реанимация отделениетын бырааһыгар Максимов Петр Петровичка уонна отделениетын коллективыгар, терапия отделениетын бары үлэһиттэригэр, эмтээбит бырааһа Добрецова Александр Ивановичка улахан истиг махталбытын тирээбит.

Тиһэх суолугар атаарга көмөлөспүт бириг төрөөбүт балтыларбар, аймактарбар, бырааттарбар, чуолаан Сивцева Анна-Марианна Семеновнаҕа, балыһаттан балыһаҕа көһөрөргө сүгэ-көтөҕө сылдыбыт, массыналарын тизибит сиэннэригэр Павлов Денис Степановичка, Неустроев Аял Альбертовичка, маһыгар, буоругар үлээбэт Дьяконов Петр Романовичка, Ощепков Ион Ионовичка, Ощепков Ион Афанасьевичка, Ощепков Гаврил Афанасьевичка, Сивцев Афанасий Айсановичка, Сивцев Денис Афанасьевичка, Терентьев Алексей Семеновичка, төрөппүт уолбар Бястинов Дмитрий Владимировичка, күтүөлүгэр Максимов Сергей Николаевичка, Винокуров Шуриikka, Мотя балтыгар Егорова Зинаида Ивановнаҕа, бырааттарыгар Колесов Иван Ивановичка, Чириков Николай Егоровичка, кинилэр туғунан да кэм-эммэт сүнгэн көмөлөрүн-өйбүллэрин иһин сиргэ тийэ сүгүүрүөн туран барба махталбын тирээбит уонна баҕарабын кытаанан доробуйаны, тус олохторугар, дьыэ кэргэттэригэр бары үчүгэйи, долу-саргыны!

М. БЯСТИНОВА

ВНИМАНИЮ ПЛАТЕЛЬЩИКОВ КВАРТИРНОЙ ПЛАТЫ!

Намский участок филлала «Коммунагеплобэст» ГУП ЖКХ РС(Я) поздравляет Вас с наступающим праздником!

И напоминает населению о необходимости погашения задолженности по квартирной плате. Плата за коммунальные услуги должна производиться ежемесячно не позднее 10 числа следующего за расчетным месяцем.

Оплата принимается в кассе Намского участка филлала «Коммунагеплобэст» ГУП ЖКХ РС(Я) по адресу: с. Намцы, ул. Чернышевского, 14 (Гранильный завод) с 09.00 до 18.00, перерыв 13.00-14.00.

Тел. для справок 42-1-95, 42-3-28

«Чэгийн-чэбдик олох эйгэтигэр» КҮНДҮ НАМ УЛУСҮН ОЛОХТООХТОРО!

Улуустаагы кини балыһа, профсоюзной комитета «Кыайы күнүттэн кыайыга дуолус» диэн девизтээх республика үрдүнэн ытыттылар сарсыардаангы эти-хааны чэбдигдэр заряд-

<p>Таптыыр кэргэни, аҕабыт ВИНОКУРОВ Виктор Аполлонович соһуччу ыалдьан күн сириттэн барбытынан бары аймактарытыгар, чугас доммутугар динриг киириитин туран иһитинэрэбит.</p> <p>Кэргэнэ, кыһа, күтүгэ</p>	<p>Тапталлаах бырааптыт, убайыт, М. Аммосов с-э кадровой булчуга, Хатырык нэһилиэтин убаастанар олохтооро</p> <p>СЫРОВАТСКАЯ Семен Павлович соһумардык, олус хомолтоохтук күн сириттэн барбытынан балтыбытыгар Майя Семеновнаҕа динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Убайа Коркиннар, быраата Сыроватский</p>
<p>Күндү балтыбытыгар, эдьийбитигэр Назарова Анастасия Ананьевнаҕа, племянницабытыгар Машаҕа, күтүөлүгүгэр Андреяга кэргэнэ, аҕалара</p> <p>ВИНОКУРОВ Виктор Аполлонович соһуччу олохтон туораабытынан динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Аймактарыт Назаровтар, Замятиннар, Колпашиновтар, Мэнэ-Хаҕаластан Кычкинар дьыэ кэргэттэрэ</p>	<p>II Хомуस्ताах нэһилиэгин «Түһүлгэ» сыһыанлан киирин директоругар Меркулов Александр Петровичка, кини дьыэ кэргэнигэр тапталлаах уоллара</p> <p>МЕРКУЛОВ Максим Александрович ыарахан ыарыттан күн сирин олобуттан барбытынан динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Культура үлэһиттэрин идэлээх соһуһун улуустаагы комитета</p>
<p>Күндү балтыбытыгар Назарова Анастасия Ананьевнаҕа, кыһыгыгар Машаҕа, күтүөлүгүгэр Андреяга кэргэнэ, аҕалара</p> <p>ВИНОКУРОВ Виктор Аполлонович соһумардык олохтон туораабытынан динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Чирикова Т.А., Шаропова М.В.</p>	<p>Убаастабыллаах доммут, бырааптыгыгар Меркулов Александр Петровичка, кийипитигэр Рожина Яна Петровнаҕа, кинилэрдьыэ кэргэттэригэр таптыыр уоллара</p> <p>МЕРКУЛОВ Максим Александрович эдэр сааһыгар эмискэ ыалдьан күн сириттэн барбытынан динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Намтан Винокуров И.И., Новиков И.В. дьыэ кэргэттэрэ</p>
<p>Чугас ыалбытыгар, күөс-көмө, сүбэ-ама бирэр киһибит</p> <p>ВИНОКУРОВ Виктор Аполлонович ыарахан ыарыттан ыалдьан өлбүтүгэр кини кэргэнигэр Анастасия Ананьевнаҕа, кыһыгыгар, күтүөлүгүгэр, аймах дьонугар динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Альбина, оҕолор</p>	<p>Күндүтүк саныыр бырааптыт, убайыт, Көбөкөн нэһилиэгин олохтооро</p> <p>ГАВРИЛЬЕВ Петр Петрович ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан аҕабытыгар, балтыларыгар, чугас аймактарыгар динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Эдьийдэрэ Бугаева М.Ф., Бугаева Н.Ф., Балта Иванова С.Н., Григорьевтар, Степановтар, Колесовтар, Хоннар</p>
<p>Хамаатта оскуолатыгар бириг үөрэммит доборбут</p> <p>ВИНОКУРОВ Виктор Аполлонович биһиги кэксэбиттэн хомолтоохтук туораабытынан кэргэнигэр, кыһыгыгар, күтүөлүгүгэр, чугас аймактарыгар динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Хамаатта оскуолатын 1972 с. бүтэрбит выпуск</p>	<p>Күндү дьүүгэбэр Анастасия Ананьевнаҕа кэргэнэ</p> <p>ВИНОКУРОВ Виктор Аполлонович күн сириттэн соһуччу суох буолбутунан динриг кутурбаммын тирээбим.</p> <p>Е.И. Коркина</p>
<p>Оскуолаҕа бириг үөрэммит дьүүгэбитигэр Кугданова Лена Кирсановнаҕа тапталлаах аҕата, тыһыл, үлэ ветерана, улус уонна Хатырык Арыы нэһилиэгин уонна Нам улуһун Ытык киһитэ, тыһыл, үлэ ветерана</p> <p>ИНАТЪЕВ Кирсан Кирсанович уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Хатын Арыы орто оскуолатын 1983 с. выпускниктара</p>	<p>«Хомуस्ताах 1-кы нэһилиэгэ» МТ дьаһалтата, ветераннарын сэбиэтэ нэһилиэгэ Ытык аҕата, кырдыаһа, тыһыл, үлэ ветерана, Саха республикатын тыатын хайааһыстыбатын ветерана</p> <p>ПЕТРОВ Иннокентий Николаевич уһуннук маҕдан олохтон ыам ыйын 5 күнүгэр туораабытынан Марфа Иннокентьевнаҕа, оболоругар Марияҕа, Владимирга, Аннаҕа, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр, бары аймактарыгар, доботторугар динриг кутурбаммытын тирээбит.</p>
<p>Оскуолаҕа бириг үөрэммит дьүүгэбитигэр Кугданова Лена Кирсановнаҕа тапталлаах аҕата, тыһыл, үлэ ветерана, улус уонна Хатырык Арыы нэһилиэгин буноттаах гражданина</p> <p>ИНАТЪЕВ Кирсан Кирсанович уһун, ыарахан ыарыттан күн сириттэн барбытынан динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Хатын Арыы орто оскуолатын 1989 с. бүтэрбиттэр</p>	<p>Таптыыр ийэбит, эбэбит, хосэбэбит, культура үлэтин ветерана, Нам селотун Ытык киһитэ, тыһыл ветерана, Нам с. олохтооҕо</p> <p>ФЕДОРОВА Мария Никитична б.д. ыам ыйын 4 күнүгэр улуһун, ыарахан ыарыттан өлөн туораабытынан биһэр дьонугар, доботторугар динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Оболоро, сиэннэрэ, хос сиэннэрэ</p>
<p>Истиг дьүүгэбитигэр, өркэмэҥ бириг олоор ыкса ыалбытыгар Лукина Прасковья Кирсановнаҕа, кини балтыларыгар, бырааттарыгар, сиэн оҕолорго тапталлаах аҕалара, эһэлэрэ, Алпааны сиэннэрин олохтооро, Нам улуһун Ытык киһитэ, тыһыл, үлэ ветерана</p> <p>ИНАТЪЕВ Кирсан Кирсанович 86 сааһыгар орто дойдун олобуттан букатыннаахтык барбытынан динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Гороховтар, Поповтар, Новиковтар, Яковлевтар</p>	<p>Күндүтүк саныыр сангасыт, истиг дьүүгэм, эдьийим кэриэтэ саныыр киһим, өр сылларга бириг үлээбэит биер идэлээбим, тыһыл, үлэ ветерана</p> <p>ФЕДОРОВА Мария Никитична уһун, ыарахан ыарыттан орто дойдун олобуттан барбытынан бары оболоругар, сиэннэригэр, хос сиэннэригэр, чугас аймактарыгар динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>А.Г. Эверстова уонна кини дьыэ кэргэттэрэ</p>
<p>Якутский лесничество Намнаагы филиалын үлэһитигэр Окоемов Владимир Константиновичка, кэргэнэ Нина Григорьевнаҕа, Маяҕа, кэргэнигэр, оболоругар таптыыр уоллара, быраата, кэргэнэ, аҕалара</p> <p>ОКОЕМОВ Андрей Владимирович хомолтоохтук суох буолбутунан динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Якутский лесничество Намнаагы филиалын үлэһиттэрэ, лесхоз ветераннара</p>	<p>Бириг үлэһиир коллегаларытыгар, кини библиотека завхозугар Протопопова Елизавета Афанасьевнаҕа, Хатырык библиотеканын сурунуччу специалиһыгар Дьяконова Евгения Афанасьевнаҕа тапталлаах ийэлэрэ, библиотечнай үлэ, тыһыл ветерана, сирин кытыһылааһын оҕдообото, Ленский нэһилиэгэ Ытык киһитэ</p> <p>ФЕДОРОВА Мария Никитична уһун, ыарахан ыарыттан ыалдьан өлбүтүнэн динриг кутурбаммытын тирээбит. Аһыгытын тэнгэ үлээстэбит.</p> <p>Намнаагы киннэммит библиотечнай ситим коллектива</p>
<p>Коллеҕабытыгар Нина Григорьевна Окоемова, кэргэнигэр Окоемов Владимир Константиновичка уонна оболоругар тапталлаах уоллара</p> <p>ОКОЕМОВ Андрей Владимирович хомолтоохтук күн сириттэн барбытынан динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>«Чуораанчык» коллектива, Нам с.</p>	<p>Күндү кэргэни, аҕабыт, эһэбит КРИВОГОРНИЦЫН Юрий Васильевич б.д. ыам ыйын 5 күнүгэр ыарахан ыарыттан соһумардык суох буолбутун бары аймактарыгар, доботторугар динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Кэргэнэ, оҕолоро, сиэнэ</p>
<p>Улуустаагы үөрэх управлениета профсоюз улуустаагы комитета Нам с. «Чуораанчык» сатанарнай орто садын старшай медсестралыгар Окоемова Н.Г., чугас дьонноругар тапталлаах уоллара, кэргэнэ, аҕалара, Дьокуускай куорат олохтооҕо</p> <p>ОКОЕМОВ Андрей Владимирович хомолтоохтук өлбүтүнэн динриг кутурбаммын тирээбит.</p> <p>Истигиник саныыр дьүүгэбитигэр Лизаҕа уонна кини оболоругар, аймактарыгар тапталлаах кэргэнэ, аҕалара</p> <p>ОКОЕМОВ Андрей Владимирович күн сириттэн хомолтоохтук барбытынан динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Табаарыстар Намтан, куораттан Захаровтар</p>	<p>Күндү убайыт, үлэ ветерана, өркэмэҥ культура эйгэтигэр айымньылаахтык үлээбэит, Саха сирин бастагы фермер</p> <p>КРИВОГОРНИЦЫН Юрий Васильевич ыарахан ыарыттан соһуччу орто дойдуттан суох буолбутунан таптыыр кэргэнигэр, оболоругар, доботторугар, атастарыгар динриг кутурбаммытын тирээбит.</p> <p>Бириг төрөөбүтүгэр, кинилэр дьыэ кэргэттэрэ</p>

ПОЛИТРУК ПОТАПОВ

Д.Е. Потапов 1912 с. Нам оройуонун Көбөкөн нэһилиэгэр Егор Матвеевич-Маппыанап уонна Александра Куприяновна Потаповтарга бастакы оҕонон төрөөбүтэ. Бииргэ төрөөбүттэрэ алтыа этилэр: Дмитрий, Прокопий, Николай-Ньюукка, Мария, Евдокия, Ульяна.

Дмитрий Егорович 1923-1926 сс. Намна начальнай оскуоланы бүтэрэн баран, Дьокуускайга Саха национальнай опытно-оскуолатын (ЯНОПШ) 7 группатын 1930 с. бүтэрбит. Салгыы финансовай техникумга үөрэммит. 1928 с. комсомолга, 1932 с. БСКП (б) кэккэтигэр киирбит. 1932 с. Москвага ВЦСПС иһинээҕи профсоюзнай хамсааһын үрдүкү оскуолатыгар үөрэххэ ытыллыбыт уонна 1934 с. бүтэрбит.

Өссө оскуолаҕа үөрэнэ сылдьан Дмитрий Егорович дойдуну общественнай-политическай олоҕор активнай кыттыыны ыла. 1929 с. Нам оройуонун үс нэһилиэгэр сир реформатын ыыппыт. Көбөкөнгө икки колхоһу төрүттэспит. Финансовай техникумга үөрэнэ сылдьан партия соруудаҕын бурдугу соҕотуопкалыыр хампаанньалары салайсыбыт. 1930 с. бэс ыйыттан балаҕан ыйыгар дылы төрөөбүт оройуонугар райисполком инструкторын эбээһинэһин толорбут. 1930-1932 сс. үп уонна кооперативнай эргээн үлэһиттэрин Саха сиригэр обкомун президиумун чилиэнинэн талыллан культмассовай сектор

сэбиэдиссэйинэн үлэлээбит.

1932 с. компартия обкомуттан Алданга көмүһү хостуур Ороочоон дьон бириискэҕэ мас үлэһиттэрин профсоюзун председателинэн үлэли сылдьан үөрэҕэ суох буолууну утары күүстээх үлэни ыыппыт. Алдантан Москвага Үрдүкү партиянай оскуолаҕа үөрэххэ ытыллан, бүтэрэн баран Москвага кыһыл көмүс уонна платина промышленноһун профсоюзун Киин Комитетын эппиэттээх инструкторынан үлэлээбит. Бу сылдьан партиянай докумуону уларыттыны уонна партия кэккэтигэр бэрэбиэркэни барбыт. Ити кэмгэ Серафима Ивановна дьон учуутал кыһыны кэргэн ылбыт. Кэргэни Дьокуускайга аҕала сылдьыбыт. Кыыс, Дмитрий Егорович сэриигэ баран өлбүтүн кэннэ, дойдутугар Москвага төннүбүтэ. Онтон ыла кинини кытта туох да сибээс суох.

1936 с. партия Киин Комитета Д.Е. Потаповы БСКП (б) Саха сиринээҕи обкомугар үлэҕэ ытыт. Манна кини икки сыл обком пропагандаҕа уонна агитацияга отделын инструкторынан үлэлээбит. 1938 с. от ыйыттан Саха уобаластааҕы партиянай конференциятыгар обком чилиэнигэр кандидатынан талыллыбыт. Бу иннинэ тохсунньуга уобаластааҕы комсомольскай конференцияга БВСЛКС обкомун II секретарынан талыллан 1939 с. олунньугар диэри

үлэлээбит. Бу сыл кулун тутар 19 күнүгэр партия обкомун бюротун уурааҕынан 47 №-дээх бороткоуолунан Д.Е.

Потапов Саха АССР Совнаркомун ис дьыалатын управляющайынан аманамыт. 1940 с. балаҕан ыйын 30 күнүгэр партия КК уполномоченнайын дьаһалынан САССР БСКП КК уполномоченнайын көмөлөһөөччүтүнэн аманамыт. Бу үлэли сылдьан кэккэ табаарыстар экири-

этиилэригэр түбэһэн, «Башарины көмүскэтэ» дьон улаханлык үтүрүлүбүт. Бу дааннайдар САССР КП обкомун архивын докумуоннарыттан ылылыннылар.

Сэриигэ барыан иннинэ Дмитрий Егорович мин аҕабын, таайын Потапов Егор Куприяновичы ыңгыран ылан икки уостаах самыахтаах саатын бэлэхтээбит. 1941 с. бэс ыйын 20 күнүгэр үлэтиттэн босхолонон, Дьокуускай куорат ОРВК от ыйын 19 күнүнээҕи предписаниетынан икки ыйдаах сборга ыңгырыллыбыт. Сэриигэ барарыгар ийэтэ Александра Куприяновна, таайа Егор Куприянович уонна балыстара, быраата атаара бараары гыммыттарыгар, сойуолаһар дьонтон дьэ кэргэни араҥаччылаан, кэнники олохторугар ыарахаттар үөскүөхтэрин сэрэйэн, атаара киирбэттигэр булгуччулаахтык модьуйбут. Дьоно санаалара буолбакка, Даркылааха киирбиттэригэр борохот номнуо ырааппытын эрэ көрөн хаалбыттар.

87-с противотанковой батальон политругунан сылдьан Дмитрий Егорович Потапов Усмань куорат иһин кырыктаах кыргыһыга саллааттары атаакаҕа киллэригэ өстөөх буулдатыттан бааһырбыт. Алтайскай кыраай Барнаул куорат госпитальгар сытан 1942 с. сэттинни 18 күнүгэр сэриигэ ылбыт бааһыттан өлбүт, баһыаннай кылабыһынаҕа көмүллүбүт.

Розалия ПОТАПОВА,
Д.Е. Потапов балта

Халын ханы үүнэр-сайдар ыччаттаах Хамаҕатта дьоно-сэргэтэ Аҕа дойдуну Улуу сэриитин кэмигэр үлэлээн, олон ааспыт үтүөкэннээх сэрии, тыыл, үлэ ветераннарын ахтан-санаан ааһар тоҕостоох кэммит буолла. Кинилэр бу бүгүҥү дьоллоох олохтун үтүгэстэбиттэрэ. Ол чулуу, чаччы да Хамаҕаттаны Хамаҕатта онорбут дьоннорбуттан биридэстэрин, сэрии актыбынай кыттыылааҕа, сэрииттэн кэлин баран эйэлээх олоҕу чөлүгэр түһэригэр туох баар күүһүн-кыаҕын ууран үлэлээбит Москвитин Николай Николаевич туһунан кылгастык ахтан ааһарга холоннум. Билгин уоттаах сэриигэ сылдьыбыттар, тыылга үлэлээбит үтүөкэннээх дьоннор-

лара. Мин эрэ соҕотуун ордубутум», — дьон кэпсээбит.

Армияттан кэлээт, 1944 сылтан 1948 с. диэри сылы табаарынай ферматыгар сэбиэдиссэйинэн үлэлиир. Оттон кинини сүрдээх тэрийэр-салайар дьобурдааһын бэлиэти көрөн Бурнашев Иван Николаевич бэйэтин онугар Ленин аатынан колхуос председателинэн талларбыт улахан үтүөлээх. Кини ити курдук төрөөбүт-үөскээбит Хамаҕаттатыгар улахан колхуоһу салайар чыска тиксибитэ. «Кыһыл Ыллык» колхуос дьоно актыбынай үлэһиттэр этилэр. Петрова Вера Петровна үлэтин иһин «Бочуот Знага» уордунан ылбыта, нэһилиэк сэбиэтин председателэ буолбута. Оттон Пет-

баалара, хаһаайыстыбаны салайарга төһүү күүс буолаллара. Ынахтан элбэх үүтү ылар ситиһиллибитэ. Сиртэн турруктаах үүнүүнү ыларга кыах үөскээбитэ. В.И. Ленин аатынан колхуос хаһаайыстыба өттүнэн бөөрүгүүрүн Москвитин Николай Николаевич ситиспитэ. Ол курдук 1948-1952 сс., итиэннэ 1956-58 сс. үлэлээбит сылларыгар кини быһаччы салалтатынан сиртэн туорахтаах культура үүнүүтүн, сорох сылларга 20-лии центнер бурдугу хомуйа сылдьыбыттара. Ол саҕана колхуосаахтар дохуоттарын суотугар ыалларын эрдэ сэрэтэн тэлгэлэригэр автомассынынан сизмэлэрин куттарар этилэрэ. Бурдук ыһытынан эрэ мунурдамат этэ. Хортуопшуй, хап-

ТААС БУОЙУН

Мин кэлэн турабын, эн иннигэр,
Бар дьонум мустубут
үөрүүлээх кэмигэр,
Бу Улуу Кыайы өрөгөй күнүгэр
Сүһүөхпүн бокутан, төбөбүн төнкөтөн.

Эн турабын мин иннибэр,
Бу кыракий томторум үрдүгэр,
Илигэр автомат тутуурдаах
Таас буйун буоланчын.

Эн анныгар суруктар —
Бу барыта аймахтар,
Инники кэскилбит иннигэр
Олохторун толук уурбуттар.

Эн анныгар суруктар —
Эдэркээн уоланнар,
Таас буйун буоланнар
Бу манна тураллар.

Эн сиэннэрин, хос сиэннэрин
Сибэки тутуурдаах кэлэннэр,
Олоххо дьулуруу биллэрэн
Кэс тылларын этэллэр.

Сүүһүнэн сылларга тэбиэҕэ
Эн таас сүрэҕин,
Сүүһүнэн сылларга туруоһун
Сүүрбэлээх буйун буоланчын.

Ким да умнуллубат,
Туох да умнуллубат...
Көлүөнэттэн көлүөнэҕэ
Бэриллэ туруоҕа.

Мин турабын эн иннигэр,
Бу Улуу Кыайы күнүгэр,
Сүһүөхпүн бокутан,
Төбөбүн төнкөтөн.

К.С. ИЛЫН,
Ботун

БУОЙУН УОННА САЛАЙААЧЧЫ

бут сылаайы аччаан ахсааннаахтара эрэ хааллылар. Холобур, Москвитин Николай Николаевичи билэр дьон, бииргэ үлэлээбиттэр бу күннэргэ суоһун кэриэтэ буоллулар.

Кини оҕо сааһа Хамаҕатта нэһилигин тыатыгар, мыраан үрдүгэр «Кыһыл Ыллык» колхуоска ааспыт. Москвитин Дьөгүөр Романович, Анастасия Алексеевна дьон быстар дьадаҥы ыалга Николай 1918 сыллаахха үрдүк бастакы оҕотунан күн сирин көрбүтэ. Оччолорго тийиммэт-түгэммэт буолан уолларын абаҕатыгар Москвитин Николай Романовичка ииттэрэ биэрбиттэрэ, онон иитиллибит аҕатын аатынан Николай Николаевич дьон буолбута. Бииргэ төрөөбүттэр үһүөлэр — быраата Москвитин Никита Егорович, балта Москвитина Анна Егоровна. Кинилэр Орто Алааска тэриллбит «Кыһыл Ыллык» артыал чилиэннэрэ буолан олох кыра эрдэхтэриттэн колхуос араас ыарахан үлэтигэр үлэлээннэр сэрии сылларыгар бөҕө тыылы үөскэтинэн Кыайыны чуҕаһытыспыттара.

Н.Н. Москвитин «Кыһыл Ыллыкка» председатели олордубуна 1942 с. балаҕан ыйыгар армияҕа ыңгырыллыбыта. 1944 с. кулун тутар ыйга бааһыран Харьков куоракка госпитальга сытан арыый да буоларын кытта дойдутугарышпыттара. Сэриигэ сылдьыбытын оччо-бачча ахтыбат, кэпсээбэт этэ. Бэрт ыйытыгы күүһүнэн туох-ханнык быһылаанга түбэспитин бэрт кыратык кэпсээбитэ. Кинини уоттаах сэрии бара турдаһына Курскай Тоҕой туһаайытынан Украинскай фронтта 31-с дивизионна пулеметчыгынан аанабыттар. Онно биһиги чаастарбыт немецтэри чугутан ээрэр кэмнэрэ этэ.

«Салгыы Кривой Рокка фронт линиятыгар сэриилэһэн барбыппыт. Бу куоракка немецтэр буомбалааһыннарыгар түбэспиппит, бу буомбалааһынна түбэһэн төбөбөр контузияламмытым. Ол кырыктаах кыргыһыга киһи кулгааҕын кулукута туллар, сир титирэстээн олоор улахан буомбалааһынна түбэһэн күн-ый көстүбэт ыыс-быдан ортотугар түбэспиппит. Халлаанга хабыр хапсыһы саҕаламмыта. Онно 13 этибит, биһиги үрдүбүтүгэр буомба түспүтэ. Мин хайдах сыбарыйбытым буолла, доҕотторум барахсаттар 12 киһи олорчу өлө сыгал-

рова Варвара Петровна «Кыһыл Ыллык» саҕаттан бухгалтер буолан, «Ленин» колхозка киирээт да бухгалтердаабыта. «Кыһыл Ыллык» колхуос чилиэннэрэ Ленин колхозоска биллэр-көстөр үлэһиттэринэн буолбуттара. Ол курдук Москвитин Егор (Мэтээллээх Дьөгүөр), киниэхэ тэҥнэһэр үлэһит суоҕа. Или хотурунан от охсоругар Таатта улуу от охсоочтута Кладкин Алексей курдук охсоро, ат хаамытынан оту охсон барара. Манньык чулуу үлэһиттэрдээх буолан улахан хаһаайыстыбаны салайарыгар кыах үөскээбитэ. Ол курдук Хамаҕаттаҕа ферма үлэһиттэрэ Сидорова Фекла Васильевна В.И. Ленин уордунаннаах, Федорова Евдокия Ивановна Саха АССР депутатта этэ. Бастыҥ ыанньыксыттар Авксентьева Гликерия Павловна, Овчинникова Софья Михайловна уордунаннаах дояркалар, биригэдьиир, Үлэ Кыһыл Знамя уордунаннаах Васильев Михаил Петрович I үүнэн тахсыбыттара. Суздаль Иннокентий Петрович, Касьянов Степан Николаевич курдук дьону көбүлүүр талааннаах биригэдьиридэр

пыыста, турнепс ыһытын эмиз ытытара. Кини үлэлээбит сылларыгар маньытаһынан хас кыһын аайы промышленноска үлэлиир дьоннорго Томмоко, Ааллаах Үүҥнэ, Дьабарыкы Хайаҕа, Дьааһыга таһаҕас таһытыгар ыраах аргыардаах айанга дьон бөбөнү тэрийэн ытытара. Онно сырыыны кыайар Гоголев Никита Николаевич, Дорофеев Герасим Николаевич, Шапошников Ион, Семенов Семен Петрович о.д.а. сылдьаллара. Өссө кэнники сылларга кырымахтаах хара саһыл иитиллибитэ. Олох эрдэттэн сибинньэ фермата баара.

Дьэ, быһатын эттэххэ, Николай Николаевич Хамаҕаттаны Хамаҕатта онорбута, аар-саарга аатырдыбыт миллионер В.И. Ленин аатынан колхуоһу атаҕар туруорбута. Бу барыта төһөлөөх сыратын ылбыта, өйүн-санаатын, күүһүн-уоһун түмүтэ буолуой? «Нам», «Комсомольскай» совхозтар үлэлээн тигинэн ааспыттара. Ол чаччы да буорах сытынан аҕалыйбыт буйун сэрииттэ эйэлээх олоҕу тутууга албан аатырбыт салайааччы буолбутун туоһулуур.

Бөдөҥсүйбүт Ленин аатынан колхуос кэнниттэн Хатырыкка М.К. Аммосов аатынан колхуоска 1965-66 сылларга председатели солбуйааччынан, 1967-75 сс. старшай биригэдьиirinэн, управляющайынан, наставнигынан таһаарылаахтык үлэлээбитэ. Николай Николаевич кэргэнинэн Екатерина Даниловнаһын 3 уол, 1 кыыс оҕоломуттара.

Ити курдук таһаарылаахтык үлэлиир сылларыгар Саха АССР Верховнай Советын депутатынан талыллан Верховнай Совет Президиумун чилиэнигэр тийэ үүммүтэ. Кини, сэриигэ сылдьыбытын киллэрэн туран, Аҕа дойдуну Улуу сэриитин I степеннээх уонна Үлэ Кыһыл Знамя уордуннарынан наҕараадаламмыта. Ленин 100 сылын, «Германияны Кыайы иһин» мэтээллэри ылбытын таһынан 6 юбилейнай мэтээллэрдээх. Чаччы да саха саарына, Нам улууһун бочуоттаах гражданина биһиги туспутугар үлэлээн-хамсаан олон ааспытта хаһан да умнуллуу суоҕа. Киһи кинэ кэрэмэһэ, саха дьонуннаах киһитин аата үйэлэргэ ааттана туруоҕа.

Г.С. КОКОРЕВ,

Михаил Алексеевич Говоров 1925 с. алтынны 10 күнүгөр Чурапчы улуунун Алабар нэһилигэр төрөөбүтэ. 9 сааһыгар Чыап-пара оскуолатыгар үөрэнэ кирибит. 4 кылааһы үөрэнэн бүтэрбит. Аҕата суох, тулаайах буолан, оскуолаҕа салгы кыайан үөрэммэтэх. 1940 сылтан Чурапчы Алабар нэһилигин Ворошилов аатынан колхозка кыра быстах үлэҕэ ыһыллар. 1941 сыл Нам улуунун Үөдэйгэр оттуу барар.

Мугден уонна Харбин куораттарыгар таарыйан, Амур өрүһү туораан Советскай Союзка төннүбүттэрэ. Ити кэлэн ис сулуспаҕа салгы ыһылдыбыта. Онно Япония байыаннай биллэн-нэйдэрин харабыллааһынга кыттыбыта. Михаил саллаат армияҕа уопсайа 6 түгүрүк сулуспалаан, дойдутугар этэнгэ төннүбүтэ.

1950 с. Нам улуунугар Үөдэйгэ кэлэн Буденнай колхоз-

350-ча ыанар ынах баар буолбута, 24 доярка үлэлээбитэ. Тыа хаһаайыстыбатын бордууксуйатын ылыы үрдээбитэ. Сайын саамай ынах үүттүрүгөр кэмигэр 2 тоннаттан ордук үүтү ыһыллар. Ол саҕана «эдэр уолаттар — фермаҕа» диэн ынырыы тахсыбыта. Эр дьон фермаҕа ыанньыксытынан үлэлии кэлбиттэрэ. Дмитрий Тимофеевич Аргунов, Роман Николаевич Шестаков курдук чулуу үлэ майктара баар

ХОРСУН АЙАННЫЫТТАРЫ ҮЙЭТИИЭХХЭ

Кэпсээнэр чаччылар аан дойдуну долгуппут, Россияны бүтүүнүн иинни сыспыт суостаах-суодаллаах сэрии аҕай иннинэ, сэрии үлүскэннээн турдагына, сэрии бүппүтүн да кэннэ салдына турбуттара. Билигин күннээҕи олох кыһалҕаларыгар баһыйтаран умнууга кириэн эрэр, муннуг сынтарыйар, эт бэйэн элэйэр, сыан сууйулар айанын туһунан Хамаҕатта нэһилигин Ленин аатынан колхозун чилиэнэ Семенов Семен Петрович тугу кэпсиит ээ?

«Ама да ааспытын иһин, — диірэ кини, — ыарахан күннэр этилэр. Оччотооҕу Саха сиригэр көмүс хостуур бириискэлэр сана арыллан, кинилэр үлэһиттэригэр аһыгар астарын, туттар тэриллэрин тиэрдэргэ колхозпут председателэ Бурнашев Иван Николаевич дыһаһынан 120 аттаах, 20 таһаҕасчыттаах, биригэдьиридээх уонна повардаах, 1941 сыл сэттиннигитигэр Верхоянскайга айаннаабыппыт. Ангардас Батамаайттан 15 хонук айан этэ. Суол тибитит, күн тохтоло суох тыал куугуна, буурҕа хаары хайаттан тамнааһына, аргыардаах тымныта армияҕа барбыт дьону солбуйан кэлсибит кырдыҕастары ордук кыайбыта. Онуоха эбии суолга тардыллан, хонук сиригэр хойутаан кэлэн, ол түүн таһырдыа сыарҕаа хонорун. Ити майыарынан биір кырыныыга Верхоянскайга 42 т таһаҕас, оттон кыс устата түөртэ кырынан 168 т 4 цн илтибит. Билиги 1941-1943 сс. Верхоянскайга көмүс хостуур үлэһиттэргэ 504 т таһаҕаһы 120 атынан 32 айанныыт таспыппыт. 1943-1950 сс. Ааллаах Үүнгэ айанныыт соруудагы толорбуспут. Сэрии будулдана уонна кини содуллара хапчалан 108 атынан 27 айанныыт барбыппыт, 1281 т аһы-үөлү, араас туттар тэриллэри хаста да кырынан тиэрдиппит.

Бу дойдуга айан араас моһоллоро, кыһарҕаннара хас эмэ төгүл элбэҕэ. Ол иһигэр анал ааттаах-суоллаах, кутталлаах, утуу-субуу кэлэр сирдэр кэтэһэллэр. Маҕнай «Атырдыах» диэн хонук сиргэ 30 км устата суолун күүстээх тыал көстүбөт гына тибэн иһэр. Маһыаха ат күүһэ-күдэҕэ эстэр. Онтон «Сиикэй уу» көһүтэр. Манна хас күн аайы аллараттан уу тахсан сүүрүгүрдэр. Онтун баара-суоҕа 3 см халыннык тонгор. Таһаҕастаах ат чараас мууһу дөлүтү тирээ. Бэйэн, таһаҕаһын ууга буккуллар. Урэх ортогугар таһаҕаһы сүөрөн чөпчэтии, сүгүү-көтөҕүү, кырыныы, онтон хат тэнгээлин буолар. Аны «Силлиэтэн» кэлэр. Тулан куугунуу турар тыалтан тимиір буочуканы тохтоло суох охсор курдук линкиниир. Хапчалан сиргэ айыллыбыт буолан, бу сир тылын күүһэ туохха да тэнгэмэт. Тонгон, тигирээн, айангыһын салгыыра холонноххона, силлиэ иһиэрэ-иһиэрэ аттары, таһаҕастары хайа сирэйигэр үнтү кулуур. Төрдүс дьулаан айан — «Сэтгэ дабаан». Бу туруору хайаны 14 км устата дабайаһын. Манна саамай кыахтаах аттар кини өйбүлүнэн, көмөтүнэн эрэ чыпчалга тийэллэр. Мөлтөх ат араа сытынан кэбиһэр. Таһаҕаска 1-2 туулу хаалларан баран, 5-6 куулу бэйэн сүгэн дабайаһын, хаста эмэ кырынаһын.

Хайа күлүгэр чэй сыһаа оргутунан, аһаан, сынньана түһэн баран 5 км тубус-туруору хайаны тангары түһэргэ бөлөмнэни кытаанаһын оноруктааххын. Кэлгилэри чингэти, аттар иһэктэрин тууралыы, түүлэрин тарааһын, эбиэс сэттии, боккуобаларын ыраастааһын, кэтэрдиллибит сыалдыалары хомуука сыһыан күүскэ тардыы, олгуобуйалар быаларын бөбөргөтүү, дугалары солбуйуу — таннары түһүү оһуобай бэлэми ирдиір. Түһүү суол кэтит баара-суоҕа балтараа сыарҕа. Ат сэмэйин, кыахтааһын, кини тылын, сүбэтин чөрбөйөн истигэнин талан бастатаһын. Түһүү дабайыытааһар быдан кутталлаах. Сыарҕа охтубакка, ат мөхсүбэҕкэ, саахала суох түһүү — улахан дьол.

Дьэ, манньк эрэдээх уонна кутталлаах айанна дьахталлар эмиз айаннаһаллара. Көбөкөн «Коминтерн» колхозуттан 6 сыл устата Охотскайынан, Ааллаах Үүнүнэн сэрии бүтүөр дьылы таһаҕас тийсибит, сайын атыттар курдук эмиз илиитин хара үлэттэн араарбатах, кыһын 3-4 көлөнөн күннэтэ от тийэбит Федотов Семен Семенович кини кытта биіргэ алдырхайдаах аас-туор, өлүүлээх-сүтүүлээх кэмнэргэ айаннаспыт Необутова-Пестерева Варвара Егоровна, Макарова-Рехлясова Марфа Егоровна, Потапова Мария Васильевна, Куличкина Христина Петровна олус истинник саньыр.

Салгыы ыар, мускуурдаах айанна довордоспут дьахталлар кэпсиллэр: «Биһиэхэ бу айанга диэн судаарыстыба биір солкуобайы көмөлөспөтөҕө, айан усталаах туоратыгар аһыгар аспытын, өйүбүтүн бэйэбититтэн илдьэрибит. Кыайы түргэнник кэлэригэр, сэрии хаһан да хатыламматын туһугар бэйэни харыстаммакка оһуһуллубут үлэбит, олохпут иһин элбэх грамоталары, 1941-1945 сс. Аҕа дойдуга Улуу сэригитин кэмигэр килбизиннээх үлэ иһин мэтээл туһунан».

Моой, Верхоянскай, Ааллаах Үүн айанныыттары ытыгылаан, үлэлэрин сыаналаан «Мэҕэ Тааска» Хамаҕатта, II Хомустаах, Көбөкөн нэһиликтэрэ испиһэктээн киллэрибиттэрэ хайааллаах суол

В. ШАПОШНИКОВА, Нам с.

ИЛИНГИ ФРОНТ САПЛААТА

1942 сыл күһүн чурапчылары хоту көһөрүү буолар. Уоттаах сэрии, улахан кураан буолан, Чурапчы оройуонуттан Кэбээйигэ 17 колхозу көһөрбүттэрэ. Онно кинилэр колхозтара эмиз Кэбээйигэ көһөр буолбут. Кинилэри Граф Биеэргиттэн борохотунан илдьэн, Сийтэ туһаайытыгар, биеэрэккэ түһэрбиттэр. Колхозтаахтар Кыыл Бастаах уонна Булбаана диэн сирдэринэн балыктыгы диэн олохсуйбуттар. Онно Лаабыда диэн улахан күөлгэ кыһын мунгаллаан кыстаабыттар. Ас-үөл, таһас-сап кырыымчык, тийбэт кэмнэрэ этилэр.

1943 с. хоргууан өлө сыһан, саас сир хараарытын кэннэ, «дойдубар» диэн, Нам Үөдэйгэр төннөр. Манна Буденнай аатынан колхозка үлэҕэ кириэр. Ол сылдьан 1944 с. Армияҕа ынырыллар. Мобилизацияланабыттан Илин фронтга, Чингискай уобалас Соловьевскай диэн тимир суол станциятыгар, Монголия кыраныысатыгар сулуспалыыр. Ол сырыттаһына, 1945 с. атырдыах ыйын 9 күнүгэр саллаат Михаил Говоров Японияны утары сэриигэ кыттыбыта.

Рядовой Михаил Говоров Монголияны туораан Манчжуриянан Кытай сиригэр Чифын куорат хайысхатынан өстөөгү урусхаллаһан барбыта. Кини сэрии күннэригэр Кытай сиригэр уот кураанга уута суох куурайы истиэпкэ сатыы айаныыр эрэйин-мунгун көрсүбүтэ.

Ити курдук Япония армиятын урусхаллаһан, 1945 с. балаһан ыйыгар Кыайы күнүн көрсүбүтэ. Сэрии бүтэн Кытай

ка үлэҕэ кириэр. 1953-1973 сылга диэри тохтоло суох 20 сыл биригэдьиригэр үлэлээбитэ. Кини биригэдьиридди сылдьан үлэ тэрээнигэр араас уларыылылары киллэрибитэ, үлэни табатык тэрийэрэ. Ол курдук 1956 с. ынахтан ньирии араарыныы, ынах ноһуомун хотон иһиттэн оһуһунан тийээн таһаарыныы, урут түннүгүнэн илиинэн эһэр этилэр, ынаҕы ойбонго ыттан уулатар этилэр, ону уларытан көлөнөн уу баһан буочукаҕа сүөкэтэн, ынагы хотон иһигэр уулатары олохтообута.

Михаил Алексеевич салайар биригээдэтэ «Нам» совхоз үрдүнэн куруук инники кирбизигэ сылдьара. Оройуонга бастаабыта. Биригээдэ сүөһүтэ 800 төбөҕө тийэ улааппыта. Онтон

буолбуттара.

М.А. Говоров дьонун-сэргитин туһугар элбэх үрүн-хара көлөһүнүн тохпуга таах хаалбатаҕа. Саха республикатын Верховнай Советын Президиумун, Нам оройуоннааҕы комсомол комитетын Бочуотунай грамоталарынан, РСФСР тыа хаһаайыстыбатын «Социалистическай куоталаһы кыайыылааҕа» знагынан, «Бочуот Знага» уордыаннараадаламмыта. Кэлин 1999 с. киниэхэ «Нам улуунун бочуоттаах гражданина» аат ингэриллибитэ. Улуу Кыайыны уансыбытын туһулуур элбэх наһараадалардаах: «Японияны Кыайыы иһин» мэтээл, Аҕа дойдусэригитин II степеннээх уордыана, Улуу Кыайыы юбилейнай мэтээллэрэ.

Кини Чурапчы улуунун хоту көһөрүү кыттыылааҕа. 1980 с. персональнай пенсияҕа тахсыбыта. Ол эрэри үлэни кыайбат буолуор диэри совхоз араас бытархай үлэлэригэр үлэлээбитэ. Ол курдук, сыарҕа, күрдүк, ньири уйатын онороро. Билиги күндү аҕабыт 2006 с. муус устар 15 күнүгэр олохтон барбыта. Тыыннааҕа буоллар, Кыайыы 65 сылын 85 сааһыгар үөрэ-көтө көрсүбүт буолуо этэ.

Ийэ дойдularын өстөөхтөн көмүскээн хорсундук сэриллэспит, үлэ фронтугар бэриниллээхтик үлэлээбит, дьолбутун түстэбит ытык дьоммутугар махтал тылларын аныгыбыт. Кинилэр Албан ааттара хаһан да умнуллубатын.

Кыһа Т.М. ФЕДОТОВА (ГОВОРОВА), Үөдэй

БЕРЛИНИ ҮЛСҮБҮТЭ

оҕотун, иэримэ дьыттин хаалларан Ийэ дойдутун көмүскүү аттаммыт. Одолоро барахсааттар «түргэнник төннөр» диэн сайына хаалахтаабыттар. Тулаайах хаалбыт оҕолору Колесова Екатерина Потаповна көрөн-истэн кини гынаттаабыт.

Хос эһэбин сэриигэ (булчут удыора баһыйдаҕа) автоматчыгынан анаабыттар. Кини сэрии толоонугар бэргэн ытааччы быһыытынан биллибит. Ону «1942 с. бэс ыйыттан 1944 с. бэс ыйыгар диэри 1243-с стрелковай полка стрелога», «1944 с. бэс ыйыттан алтынныыга диэри 196-с саппаас стрелковай полка стрелога» диэн докумуоннарга суруктар туһунулулар. 1943 с. эһэм бааһыран госпитальга кирибитин туһунан сурук кэлбит. Уопсайа сэриигэ сылдьан биэстэ бааһыран кыа хаанын тохпуг.

Хос эһэм Советскай Союз территориятын босхолоһон, Чехословакияны ыраастаһан, Германияҕа тийээн Берлин куоракка Кыайы кытыастар кыһыл былааһын ыһаппыта.

Сэриигэ хорсун, бойобуой сырытытын бэлэтэ — алта мэтээли түөһүгэр кылырдата иилинэн кэлбитэ буолар. «Хорсунун иһин», «Бойобуой үтүөлэрин иһин», «Кенигсберы ылыы

иһин», «Праганы босхолоһун иһин», «Берлини ылыы иһин», «Германияны кыайыы иһин» — ити барыта хос эһэм Яков Павлович сэрйиттэн илдьэ кэлбит наһараадалара. Бизэ төгүл бааһыран, хаанын тоһон ылбыт бойобуой алта мэтээл биллэрин улус музейыгар үйэ-саас тухары ууруллан сытар.

1985 с. Арбын сельсоветыгар интэриһинэй сурук кэлбит. Суругу Калининскай уобалас Оленинскай оройуонун Оленоно дэриэбинэ оскуолатын кыһыл суолдуктара суруйбуттар. Сурукка бастакы гвардейскай танковай биригээдэ рядовойа Жирков Яков Павлович 1943 сыллаахха тохсуннуу 1 күнүгэр өлбүтүн, Калининскай уобалас Оленинскай оройуонун Тархово дэриэбинэ кылабытына тыгар көмүллэ сытарын туһунан суруллар уонна аймактара кимнээҕин ыйыталаспыттар.

Билиги оскуолабыт оччотооҕу кыһыл суолдуктара эһэбит сэрйиттэн тыһынаах кэлэн, 1972 с. өлбүтүн туһунан кылгас ис хоһоонноох биллэри сурук суруйбуттар да, харда сурук кэлбэтэх.

Күннэй БУГАЕВА, Арбын орто оскуолатын 10-с кыл. үөрэнээччитэ

Редактор В.Г. КАСЬЯНОВ

ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 41496;; бухгалтерия — 41141; факс — 41141; редакционнай-издательскай ситим — 41332

Тэрийэн таһаарааччылар: СР Правительствота, «Нам улуунун «Э сиэли» хаһыат редакцията» государственнай учреждение. Маасабай информация средстволарын туһунан РФ сокуоннарын тутуһуну хонтуруоллуур уонна регистрациальныр РФ бэчээккэ Госкомитетын СР региональнай управлениетыгар 2003 с. бэс ыйын 20 күнүгэр регистрациальнаах нүөмөрө — **ПН №19-0428.**

Сурукка ааккытын-суолугутун, үлэтин, дьыһыт аадырыһын чопчу ыйы. Редакцияҕа кирибит суруктар төннөрүллүбэттэр. **Автор этэрэ хаһыат санаатыһын мэдди биір буолбат.**

“ЭНСИЭЛИ” - Нам улуунун хаһыата.

678380, Саха Республиката, Нам улууна, Нам сэл, Заложнай уул. 4.

E-mail: editor@namtsy.sakha.ru

«Э сиэли» хаһыат

РИС талылынна, та ылынна уонна бэчээттир сыаҕар бэчээттэннэ. **Аадырыһа:** Нам сэл, Заложная уул. N4 **Формата А3.** Кээмэйэ 2,0 бэчээт. **лиис Кө үл сыананан атылланар Индексэ — 54889.** Тираһа — 2332 Бэчээккэ илии баттанытын графика — 12:00 ч. 6.05.2011 с.

Бэчээккэ илии баттанна — 11:20 ч. 6.05.2011 с.

